

RAPORT O STANIE

GMINY HARASIUKI

za rok 2023

**Gmina Harasiuki
ul. Długa 11
37-413 Harasiuki
www.harasiuki.pl**

WSTĘP

Szanowni Państwo.

Przedstawiam Państwu „**Raport o stanie Gminy Harasiuki za 2023 rok**”. Konieczność jego przygotowania wynika z art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) i choć jego opracowanie wynika z przepisów prawa, jestem jednak przekonany, że jest on niezwykle istotnym dokumentem dla każdego z mieszkańców Gminy.

W *Raporcie* znajdą Państwo najważniejsze, a przede wszystkim obiektywne informacje, które opisują potencjał naszej Gminy, zarówno ten czysto finansowy, jak i wynikający z zasobów naturalnych, gospodarczych i ludzkich. **Raport** obejmuje podsumowanie działalności Wójta w roku 2023, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, jak również realizację uchwał Rady Gminy.

Wierzę, że *Raport* będzie nie tylko zbiorem statystycznych danych i suchym opisem stanu faktycznego i miejsca, w którym się znajdujemy jako społeczność. To przede wszystkim miarodajne informacje, które każdy z nas może wykorzystać nie dla samej wiedzy, ale dla rozwinięcia własnej aktywności, realizacji pomysłów, pobudzenia lokalnych aktywności mieszkańców.

Najważniejszym z założeń przygotowanego *Raportu* jest zaprezentowanie możliwie pełnego spektrum życia Gminy w oparciu o publicznie udostępniane dane statystyczne oraz inne informacje, pozyskane i przetworzone na potrzeby tego dokumentu. Funkcja sprawozdawcza nie jest jednak jedyną, jaką on spełnia.

Po pierwsze *Raport* wzbogaca dostęp do informacji na temat działalności Wójta Gminy. Po drugie – jest narzędziem stanowiącym bazę do merytorycznej dyskusji nad osiągnięciami i sukcesami Gminy, pożądanymi kierunkami jej rozwoju, czy wyzwaniem przed nią stojącymi. Po trzecie, daje okazję do wzbogacenia dialogu współpracy Wójta z mieszkańcami w ramach bezpośredniej i co najważniejsze merytorycznej debaty, prowadzonej w oparciu o konkretne dane i podejmowane działania.

Dlatego zachęcam wszystkich Państwa do rzetelnej lektury niniejszego raportu oraz serdecznie zapraszam do wspólnej dyskusji na sesji absolutoryjnej.

Z wyrazami szacunku

Wójt
Krzysztof KISZKA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.

1.1 Położenie administracyjne.

Gmina Harasiuki jest zlokalizowana w północno- wschodniej części województwa podkarpackiego, przy granicy z województwem lubelskim, w powiecie niżańskim, graniczy z gminami: Jarocin, Ulanów i Krzeszów z województwa podkarpackiego oraz Biłgoraj.

1.2 Powierzchnia.

Powierzchnia Gminy Harasiuki wynosi 168 km² (16 829 ha), co czyni ją największą gminą w powiecie niżańskim. Ponad 53,52 % ogólnej powierzchni gminy zajmują lasy. Istniejące rolnictwo, z uwagi na słabą jakość gleb oraz rozdrobnienie gospodarstw rolnych nie stanowi już podstawy utrzymania się mieszkańców gminy. Pozostałe grunty i nieużytki zajmują łącznie około 46,48% powierzchni gminy, a szczegółowe zestawienie gruntów przedstawia poniższa tabela:

Powierzchnia geodezyjna (w ha) z tego	16829 ha	100 %
Grunty orne	3 327	19,77%
Lasy	9 006	53,52%
Łąki trwałe	1 273	7,57%
Pastwiska trwałe	867	5,16%
Drogi	276	1,64%
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	136	0,81%
Nieużytki	195	1,16%
Grunty zadrzewione Lz	2	0,02%
Grunty pod rowami	45	0,27%
Grunty pod stawami	9	0,06%
Tereny kolejowe i inne tereny komunikacyjne	47	0,28%
Użytki kopalne	9	0,06%
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	14	0,09%
Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	12	0,08%
Tereny zabudowane	66	0,40%
Nieużytki	195	1,16%

Opracowanie własne. Zestawienie powierzchni gruntów na obszarze Gminy Harasiuki.

1.3 Sołectwa.

Sołectwo jest jednostką pomocniczą gminy. Mieszkańcy poszczególnych sołectw tworzą wspólnotę samorządową. Wszystkie sołectwa działają na podstawie statutów uchwalonych przez Radę Gminy Harasiuki. W skład Gminy Harasiuki wchodzi 22 sołectw.

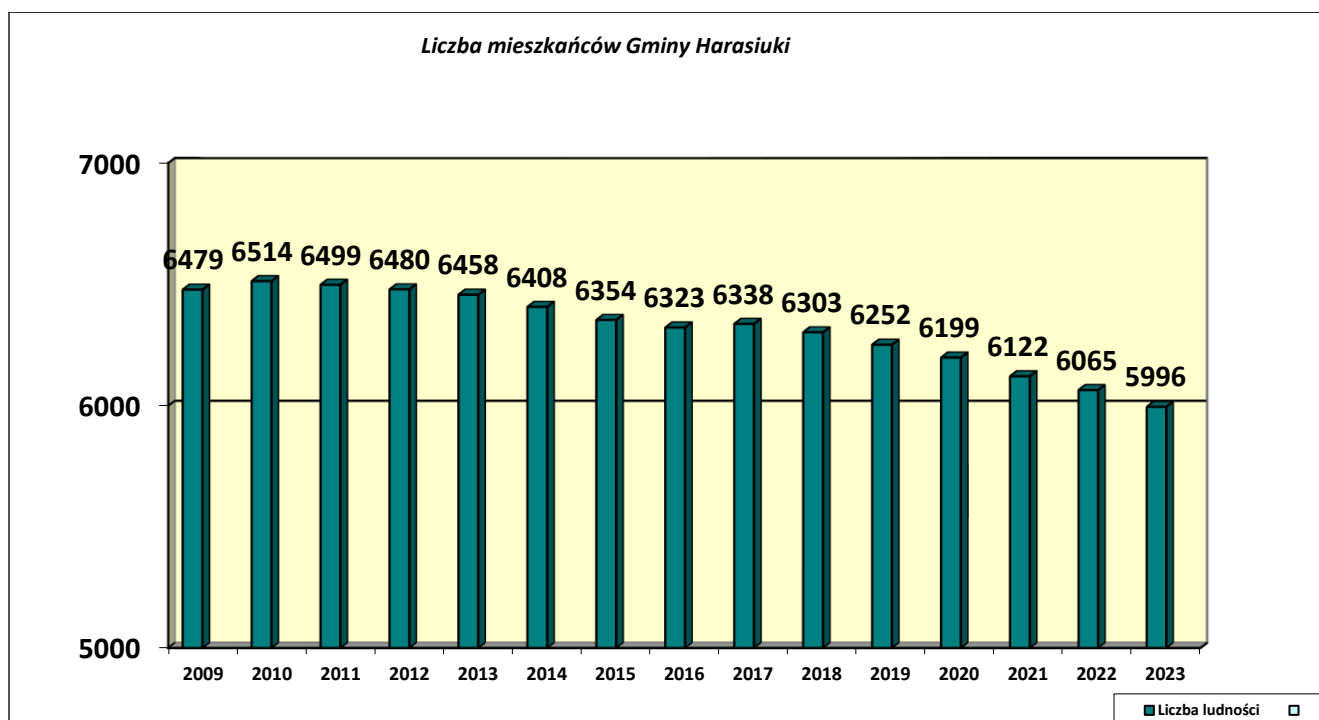
Lp.	Nazwa sołectwa	Powierzchnia w ha	% gminy
1.	DERYLAKI	218	1,30%
2.	BANACHY	566	3,37%
3.	GÓZD	663	3,94%
4.	HARASIUKI	796	4,73%
5.	HUCISKO	515	3,06%
6.	HUTA KRZESZOWSKA	362	2,16%
7.	HUTA PODGÓRNA	373	2,22%
8.	HUTA STARA	4 557	27,08%
9.	HUTA NOWA	691	4,11%
10.	ŁAZORY	1 287	7,65%
11.	MAZIARNIA	630	3,75%
12.	NOWA WIEŚ	1 312	7,80%
13.	KUSZE	360	2,14%
14.	KRZESZÓW GÓRNY	626	3,72%
15.	SIERAKÓW	769	4,57%
16.	RYCZKI	320	1,91%
17.	ŻUK STARY	210	1,25%
18.	WÓLKA	538	3,20%
19.	ROGÓŹNIA	331	1,97%
20.	SZELIGA	311	1,85%

21.	PÓLSIERAKÓW	174	1,04%
22.	ŻUK NOWY	138	0,82%

Opracowanie własne. Sołectwa w Gminie Harasiuki oraz ich powierzchnia na dzień 2023.12.31.

1.4 Ludność.

Na dzień 31 grudnia 2023r. ogólna liczba mieszkańców Gminy Harasiuki zameldowanych na pobyt stały i czasowy, wynosiła **5996 osób**. Liczba ta z roku na rok stale maleje. W 2023 r. **zmalala o 69 osób** w porównaniu do roku poprzedniego. Łącznie w przeciągu 10 lat nastąpił spadek liczby ludności o **462 osób**. Głównym czynnikiem wpływającym na spadek liczby ludności jest liczba zgonów oraz migracja.

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych z ewidencji ludności: dynamika zmian liczby mieszkańców Gminy Harasiuki zameldowanych na pobyt stały i czasowy.

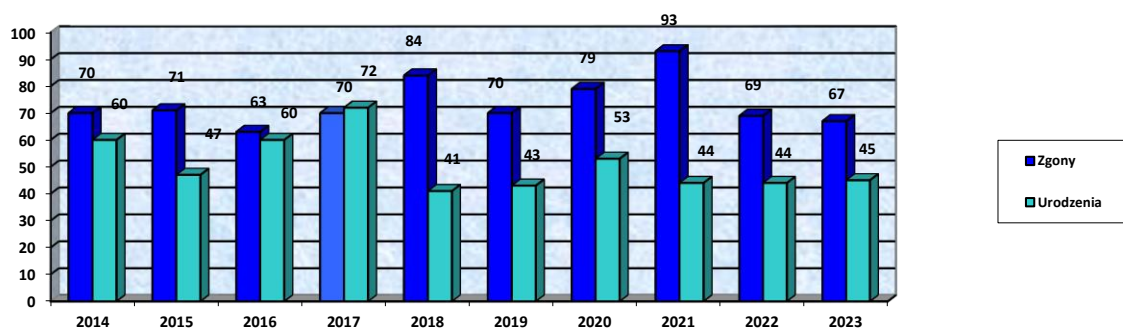
Szczegółowy podział na kategorie wiekowe oraz poszczególne sołectwa przedstawiają się następująco:

Dzieci (0-13 lat)		Młodzież (14-17 lat)		Dorośli (18 i więcej lat)		Razem
Dziewczynki	Chłopcy	Dziewczynki	Chłopcy	Kobiety	Mężczyźni	
374	368	204	230	2443	2377	5996

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych z ewidencji ludności: liczba stałych mieszkańców Gminy Harasiuki w 2023 r. z podziałem na kategorie wiekowe.

Sołectwo	Dzieci (0-13 lat)		Młodzież (14-17 lat)		Dorośli (18 lat i więcej)		Razem
	Dziewczynki	Chłopcy	Dziewczynki	Chłopcy	Kobiety	Mężczyźni	
Banachy	13	7	5	7	61	51	144
Derylaki	6	9	6	6	61	67	155
Gózd	28	27	9	18	166	178	426
Harasiuki	56	61	29	28	350	333	857
Hucisko	37	23	16	19	145	180	420
Huta Krzeszowska	34	26	18	18	200	197	493
Huta Nowa	22	25	6	19	134	126	332
Huta Podgórna	17	19	6	2	108	119	271
Huta Stara	16	17	15	10	98	100	256
Krzeszów Górny	17	20	14	18	177	152	398
Kusze	2	6	4	2	39	41	94
Łazory	32	32	18	22	233	216	553
Maziarnia	18	18	11	8	100	79	234
Maziarnia-Pęk	1	0	0	1	5	6	13
Nowa Wieś	13	22	8	9	131	123	306
Pólsieraków	6	4	5	1	31	23	70
Rogóżnia	8	8	6	7	49	56	134
Ryczki	3	1	1	2	27	31	65
Sieraków	19	14	12	14	116	120	295
Szeliga	3	2	5	3	38	25	76
Wólka	7	12	3	5	84	68	179
Żuk Nowy	7	7	0	3	20	21	58
Żuk Stary	9	8	7	8	70	65	167
Ogółem:	374	368	204	230	2443	2377	5996

Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych z ewidencji ludności: liczba stałych mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Harasiuki w 2023r. z podziałem na kategorie wiekowe.

Opracowano na podstawie danych statystycznych z ewidencji ludności oraz USC Harasiuki: zestawienie zgonów i urodzeń w poszczególnych latach w Gminie Harasiuki.

Władze.

1.4.1 Rada Gminy Harasiuki.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym, działa na sesjach poprzez swoje komisje oraz poprzez Wójta w zakresie, w jakim wykonuje on uchwały Rady Gminy. W Radzie Gminy Harasiuki zasiada 15 radnych. W 2023r. odbyły się wybory uzupełniające do Rady Gminy Harasiuki w okręgu wyborczym nr 14. Zarejestrowano jednego kandydata na radnego, w związku z tym głosowania nie przeprowadzono, a za wybranego na radnego uznano zarejestrowanego kandydata. W 2023 r. Rada miała jednego przewodniczącego i dwóch zastępców. Przewodniczący Rady Gminy Harasiuki jest Pan Dariusz ŁEBKO. Radni uczestniczą w pracach komisji stałych. Przy radzie działają następujące stałe komisje:

- 1) Komisja Rewizyjna (5 członków),
- 2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji (4 członków),
- 3) Komisja Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, Budżetu i Finansów (5 członków),
- 4) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu oraz Bezpieczeństwa i Zdrowia (5 członków),
- 5) Komisja Rolnictwa i Gospodarki Mieniem Komunalnym (6 członków).

Warto zwrócić uwagę, że od 2018 roku kadencja Rady Gminy trwa 5 lat. W 2023 r. kadencja rady została przedłużona do 30 kwietnia 2024. Sesje rady zwoływane są przynajmniej raz w kwartale, są one jawne, otwarte i transmitowane w internecie. Ich termin i porządek można znaleźć na stronie bip.harasiuki.pl. W 2023 roku odbyło się **11** sesji, w tym **3** sesje nadzwyczajne. Rada Gminy przyjęła **93** uchwał.

1.4.2 Urząd Gminy Harasiuki i jednostki organizacyjne.

Urząd Gminy Harasiuki zlokalizowany jest przy ul. Długiej 11 w Harasiukach. Mieści się w nim siedziba Rady Gminy, Wójta Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Obsługi Szkół, Gminnego Centrum Kultury i Zakładu Usług Komunalnych.

Urząd Gminy jest jednostką organizacyjną, przy pomocy której Wójt realizuje zadania wynikające z przepisów prawa oraz uchwał podejmowanych przez Radę Gminy. Zakres działania urzędu jest bardzo szeroki, począwszy od spraw finansowych i prowadzenia szeregu ewidencji, rejestrów poprzez nadzór nad realizacją inwestycji.

Do zadań należy również współpraca z podmiotami gospodarczymi, dbałość o dobry stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, dróg i chodników, działania na rzecz środowiska naturalnego, po współpracę z organizacjami pozarządowymi, organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych i innych, a także działania informacyjne i promocyjne Gminy Harasiuki.

Liczba osób zatrudnionych w urzędzie gminy na stanowiskach kierowniczych, urzędniczych, obsługi i innych na dzień początku 2023 r. wynosiła łącznie 22 osoby, a na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła łącznie 23 osoby. Stan zatrudnienia zwiększył się w roku 2023 o jeden etat. W całym roku 2023 w Urzędzie Gminy zatrudnieni byli też pracownicy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych - 3 osoby. Praca tych osób była dofinansowywana z środków Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku.

Szczegółowy stan zatrudnienia prezentują poniższe tabele:

Stanowisko	Na dzień 1 stycznia 2023 r.		Na dzień 31 grudnia 2023 r.	
	Liczba pracowników	Liczba etatów	Liczba pracowników	Liczba etatów
Kierownicze	5	5	6	6
Urzędnicze	14	13,5	14	13,5
Obsługi	2	2	2	2
Inne	1	3/4	1	3/4

Opracowanie własne. Stan zatrudnienia w Urzędzie Gminy Harasiuki.

Referaty i samodzielne stanowiska	Na dzień 1 stycznia 2023 r.	Na dzień 31 grudnia 2023 r.
	Liczba pracowników	Liczba pracowników
Wójt, Sekretarz, Skarbnik	3	3
Referat organizacyjny	5	5
Referat Rozwoju Gospodarczego	5	5
Referat Finansowy	5	6
Referat Spraw Obywatelskich i Urząd Stanu Cywilnego	2	2
Samodzielne stanowisko pracy	2	2

Stan zatrudnienia w referatach i na samodzielnych stanowiskach Urzędu Gminy Harasiuki.

Na 21 osób zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych i innych wszyscy pracownicy legitymują się wyższym wykształceniem. Wszyscy urzędnicy stale podnoszą swoje kwalifikacje – czy to podejmując naukę na studiach podyplomowych, czy też uczestnicząc w szkoleniach i warsztatach – co w efekcie przekłada się na zwiększenie kompetencji.

W gminie Harasiuki jest utworzonych **6** jednostek organizacyjnych. Jedna jednostka posiada osobowość prawną a mianowicie Gminne Centrum Kultury. Pozostałe

jednostki to: Zespół Obsługi Szkół, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Usług Komunalnych, Publiczna Szkoła Podstawowa w Harasiukach, Publiczna Szkoła Podstawowa w Hucie Krzeszowskiej.

Lp.	Nazwa jednostki	Zatrudnieni na stanowiskach	Ile osób-etat
1.	Gminne Centrum Kultury	kierowniczych	2-2
		instruktor	0-0,0
		bibliotekarz	2-1,5
		gł. księgowy	1-0,05
	Razem		5-3,55
3.	PSP Harasiuki	Dyrektorów	1-1
		nauczycieli	23-22,07
		urzędniczych	1-1
		obsługi	10-9,54
	Razem		35-33,61
4.	PSP Huta Krzeszowska	Dyrektorów	1-1
		nauczycieli	20-19,85
		urzędniczych	2-2
		obsługi	8-8,0
	Razem		31-30,85
5.	Zakład Usług Komunalnych	kierowniczych	1-1
		urzędniczych	2-2
		obsługi/fizyczni	4-4
		kierowcy	3-3
	Razem		10-10
6.	Ośrodek Pomocy Społecznej	kierowniczych	1-1
		urzędniczych	3-3
		pracownicy socjalni	3-3
		usługi	1-1
		asystent rodziny	1-1
	Razem		9-9
7.	Zespół Obsługi Szkół	kierowniczych	1-1
		urzędniczych	2-2
		obsługi	0
	Razem		3-3
	OGÓŁEM		93-90,01

Opracowanie własne.

2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY.

2.1 Budżet gminy.

Budżet gminy jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Budżet jest uchwalany na rok budżetowy, który jest rokiem kalendarzowym (1 styczeń – 31 grudzień). Podstawą gospodarki finansowej gminy w danym roku jest

uchwała budżetowa. Budżet Gminy Harasiuki na 2023 rok uchwalono Uchwałą Nr LI/324/2022 Rady Gminy Harasiuki z dnia 22 grudnia 2022 roku w sprawie budżetu Gminy Harasiuki na 2023 rok, w wysokości:

Planowane dochody budżetu ogółem 40 143 866,00 w tym:

dochody bieżące 30 155 943,00

dochody majątkowe 9 987 923,00

Planowane wydatki budżetu ogółem 43 512 420,94 w tym

wydatki bieżące 30 608 728,24 zł

wydatki majątkowe 12 903 692,70 zł

planowany deficyt 3 368 554,94 zł

W ciągu roku budżet gminy był zmieniany uchwałami Rady Gminy Harasiuki oraz Zarządzeniami Wójta Gminy Harasiuki i ostatecznie na dzień 31 grudnia 2023 roku przedstawia się następująco:

Planowane dochody budżetu **ogółem 48 711 206,51** w tym:

dochody bieżące 36 290 055,02

dochody majątkowe 12 421 151,49

Planowane wydatki budżetu **ogółem 51 240 684,47** w tym:

wydatki bieżące 36 225 216,35

wydatki majątkowe 15 015 468,12

Zaplanowany w 2023 roku budżet Gminy Harasiuki zrealizowano po stronie dochodowej w **103,04%**, a po stronie wydatkowej w **91,91%**. Dochody bieżące zrealizowano w **100,17%**, dochody majątkowe zrealizowano w **111,44%**. Wydatki bieżące zrealizowano w **93,24%**, wydatki majątkowe zrealizowano w **88,70%**.

Rok 2023 zakończył się dla budżetu gminy Harasiuki **nadwyżką budżetową w wysokości 3 097 786,58 zł.**

Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi stanowi nadwyżkę operacyjną. Na koniec 2023 roku nadwyżka operacyjna wyniosła **2 573 923,80 zł.**

Poziom wolnych środków po odliczeniu obsługi zadłużenia w latach 2022 i 2023 przedstawia tabela poniżej:

LP	Tytuł	2022	2023
1	Wolne środki	9 609 212,61	3 429 477,96
2	Obsługa zadłużenia	134 076,54	126 197,71
3	Wolne środki po odliczeniu obsługi zadłużenia	9 475 136,07	3 303 280,25

2.2 DOCHODY GMINY

LP	Tytuł dochodu	Wykonanie w latach	
		2022	2023
1	dochody bieżące, w tym:	38 526 273,60	36 351 606,27
a.	udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	5 008 986,57	2 071 993,00

b.	udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	16 586,00	33 983,00
c.	subwencje, w tym:	14 349 740,00	17 999 811,90
	oświatowa	6 089 735,00	6 798 796,00
	wyrównawcza	7 744 292,00	8 388 711,00
	równoważąca	515 713,00	648 463,00
	uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	2 163 841,90
d.	dotacje	14 820 767,87	10 552 652,95
e.	dochody pobierane przez US	196 814,41	207 865,14
f.	dochody własne	4 133 378,75	5 485 300,28
2.	dochody majątkowe, w tym	4 655 222,35	13 842 113,49
a.	ze sprzedaży majątku	23 900,00	2 500 000,00
b.	z tytułu dotacji oraz środki przeznaczone na inwestycje	4 631 322,35	11 342 113,49
3.	Dochody ogółem	43 181 495,95	50 193 719,76

Procentowy udział dochodów bieżących i dochodów majątkowych w dochodach ogółem w latach 2022 i 2023 przedstawia się następująco:

LP	Tytuł dochodu	2022	2023
1.	Dochody bieżące	89,22	72,42
2.	Dochody majątkowe	10,78	27,58

Procentowy udział dochodów własnych w dochodach ogółem w roku 2022 wynosił **9,57%** a w roku 2023 wynosi **11,40%**.

2.2.1 DOTACJE I ŚRODKI NA INWESTYCJE

Analiza struktury dotacji celowych jest analizą dochodów budżety gminy Harasiuki z określonym ogólnie przeznaczeniem. Środki przekazane przez organy dotujące mają ściśle określony kierunek ich wydatkowania i nie ma możliwości zmiany tych celów. Udział dotacji celowych w dochodach budżetu gminy Harasiuki pokazuje zakres współdziałania gminy z innymi jednostkami w realizacji zadań publicznych.

Procentowy udział dotacji i środków na inwestycje w dochodach ogółem przedstawia się następująco:

LP	Tytuł dochodu	2022	2023
1.	Dotacje i środki na inwestycje	10,73 %	22,60 %

2.2.2 WYDATKI

STRUKTURA WYDATKÓW GMINY HARASIUKI W LATACH 2022 – 2023

LP	Wyszczególnienie	Wykonanie w latach	
		2022	2023
1.	Wydatki bieżące, w tym	35 705 186,24	33 777 682,47

a.	Wydatki na obsługę długu	134 076,54	126 197,71
2.	Wydatki majątkowe	11 200 187,87	13 318 250,71
3.	Wydatki ogółem	46 905 374,11	47 095 933,18

Procentowy udział wydatków bieżących i wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

LP	Wyszczególnienie	2022	2023
1.	Wydatki bieżące	76,12	71,72
2.	Wydatki majątkowe	23,88	28,28

2.2.3 WYNIK BUDŻETU W LATACH 2022 – 2023

Część operacyjna:

Treść	2022	2023
Dochody bieżące	38 526 273,60	36 351 606,27
Wydatki bieżące	35 705 186,24	33 777 682,47
Nadwyżka operacyjna	2 821 087,36	2 573 923,80
Splata zadłużenia- rozchody	781 875,00	900 000,00
Przychody z tytułu:	9 609 212,61	3 429 477,96
Kredytów	-	2 100 000,00
Wolnych środków	9 609 212,61	1 329 477,96

Część majątkowa:

Treść	2022	2023
Dochody majątkowe	4 655 222,35	13 842 113,49
Wydatki majątkowe	11 200 187,87	13 318 250,71
Saldo kapitałowe	-6 544 965,52	523 862,78
Nadwyżka operacyjna	2 821 087,36	2 573 923,80
Wynik budżetu	-3 723 878,16	3 097 786,58

2.2.4 ZADŁUŻENIE GMINY HARASIUKI I SPŁATY RAT KAPITAŁOWYCH.

Na koniec 2023 roku zadłużenie gminy wynosi **3 000 000,00 zł**, w tym:

- kredyt zaciągnięty w 2020 r. w Banku Spółdzielczym w Biłgoraju w kwocie 1 881 875,00 zł,
- kredyt zaciągnięty w 2023 r. w PKO Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie w kwocie 2 100 000,00 zł.

3. INWESTYCJE.

3.1 Zadania realizowane w ramach Funduszu Sołeckiego

- 1) **Banachy:** Zakup mebli kuchennych do stałej zabudowy oraz wyposażenia do kuchni w świetlicy w Banachach na kwotę **18 930,00 zł**.

- 2) **Derylaki:** Ułożono kostkę w altance (pow. 30 m²) za kwotę **4 501,80 zł**, zagospodarowano teren placu zabaw poprzez usunięcie zakrzewień, wyrównanie terenu i nawiezenie ziemi na kwotę **14 944,50 zł**.
- 3) **Gózd:** Zakupiono urządzenia do zmywalni naczyń w kuchni w remizie OSP na kwotę **4 999,91 zł**, zakupiono wyposażenie remizy OSP na kwotę **10 000,00 zł**, wykonano remont sal lekcyjnych w Publicznej Szkole Podstawowej w Goździe za kwotę **9 963,00 zł**, w ramach zadania wykonano instalację centralnego ogrzewania w trzech pomieszczeniach (korytarz i dwie sale lekcyjne), wykonano remont drogi dojazdu rolnego w kierunku „Karlich” w Goździe na kwotę **9 616,11 zł**.
- 4) **Harasiuki:** dofinansowano remont drogi dojazdu rolnego na działce gminnej nr 1506 na kwotę **45 000,00 zł**, zakupiono kosiarkę spalinową z napędem i kosę spalinową na wyposażenie świetlicy wiejskiej za kwotę **5 000,00 zł**, zakupiono wyposażenie do świetlicy wiejskiej za kwotę **4 945,54 zł**.
- 5) **Hucisko:** dofinansowano zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie Gminy Harasiuki” – świetlica w Hucisku za kwotę **34 561,16 zł**.
- 6) **Huta Krzeszowska:** dofinansowano zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie Gminy Harasiuki” – budynek wielofunkcyjny w Hucie Krzeszowskiej na kwotę **37 638,15 zł**.
- 7) **Huta Nowa:** Rozbudowano świetlicę wiejską w Hucie Nowej poprzez dobudowanie pomieszczenia gospodarczego za kwotę **24 000,00 zł**, przygotowano dokumentację projektową na budowę oświetlenia ulicznego na drodze wewnętrznej tzw. Warszawa na kwotę **4 999,00 zł**; zakupiono środki na bieżące utrzymanie terenu wokół świetlicy – zakup paliwa na kwotę **188,02 zł**.
- 8) **Huta Podgórna:** Doposażono plac zabaw poprzez zakup altany wraz ze stołem i ławkami oraz ławo stołu do gry w szachy i dwóch ławek parkowych za kwotę **19 573,80 zł**; zakupiono wyposażenie do świetlicy za kwotę **6 368,51 zł**.
- 9) **Huta Stara:** Zakupiono energooszczędne lampy oświetlenia uliczne za kwotę **24 072,95 zł**.
- 10) **Krzeszów Górny:** Dofinansowano zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie Gminy Harasiuki” – świetlica w Krzeszowie Górnym na kwotę **33 000,00 zł**, zakupiono środki czystości w celu utrzymania świetlicy i placu obok świetlicy na kwotę **462,24 zł**.
- 11) **Kusze:** Dofinansowano zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie Gminy Harasiuki” – świetlica w Kuszach na kwotę **16 154,18 zł**.
- 12) **Łazory:** Dofinansowano remont drogi dojazdu rolnego w Łazorach na kwotę **13 759,11 zł**; dofinansowano remont remizo-świetlicy w Łazorach na kwotę **6 000,00 zł**, zakupiono wyposażenie do świetlicy w Łazorach na kwotę **14 000,00 zł**, zakupiono wyposażenie do remizo – świetlicy w Łazorach na kwotę **7 952,30 zł**.
- 13) **Maziarnia:** Zakupiono blachę w celu wymiany pokrycia dachowego na części budynku świetlicy w Maziarni w ramach remontu świetlicy wiejskiej na kwotę **24 341,17 zł**.
- 14) **Nowa Wieś:** Dofinansowano remont drogi transportu rolnego na kwotę **25 000,00 zł**; zakupiono drzwi do świetlicy oraz farbę i materiały niezbędne do pomalowania ogrodzenia wokół świetlicy na kwotę: **1 472,52 zł**.

- 15) Pólsieraków:** Wybudowano chodnik przy świetlicy wiejskiej w Pólsierakowie za kwotę **9 900,00 zł**, zakupiono wyposażenie oraz drzwi wejściowe do świetlicy za kwotę **4 990,42 zł**.
- 16) Rogóżnia:** Wykonano rozbudowę świetlicy wiejskiej poprzez dobudowę pomieszczenia gospodarczego za kwotę **18 352,03 zł**.
- 17) Ryczki:** Zakupiono piec grzewczy do świetlicy w Ryczkach za kwotę **4 670,00 zł**, dofinansowano remont drogi dojazdu rolnego tj. działki nr 233/2 na kwotę **10 000,00 zł**.
- 18) Sieraków:** Zakupiono i zamontowano altankę drewnianą na placu zabaw za kwotę **14 000,00 zł**, wykonano prace remontowe w świetlicy w Sierakowie polegające na instalacji klimatyzacji przegląd instalacji elektrycznej wraz z montażem 14 sztuk lamp sufitowych led, 8 sztuk kinkietów i 8 włączników na kwotę **13 528,05 zł**.
- 19) Szeliga:** Wykonano remont świetlicy w Szelidze na kwotę **14 835,47 zł**,
- 20) Wólka:** Wykonano remont świetlicy w Wólce poprzez rozebranie podłóg drewnianych, wykonanie podkładów betonowych, wykonanie izolacji oraz posadzki cementowej o gr. 10 cm, dofinansowano ułożenie posadzki z płytek ceramicznych i paneli podłogowych, cokołów i boazerii na kwotę **20 769,66 zł**.
- 21) Żuk Nowy:** Dofinansowano wykonanie bariery energochłonnej w ciągu drogi gminnej Sieraków – Kurzyna wraz z oznakowaniem na kwotę **10 000,00 zł**, dofinansowano remont drogi dojazdu rolnego tj. działki nr 723/2 na kwotę **4 286,01 zł**.
- 22) Żuk Stary:** Dofinansowano inwestycję pn. „Przebudowa i rozbudowa obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie Gminy Harasiuki” – świetlica w Żuku Starym na kwotę **20 000,00 zł**, zakupiono środki czystości i paliwo do kosiarek na utrzymanie świetlicy i terenu wokół świetlicy na kwotę **217,00 zł**.

3.2 Zadania inwestycyjne realizowane w 2023 roku:

Wydatki poniesione w ramach Funduszu Sołeckiego w 2023 r. wynosiły 566 992,61 zł, co stanowi 1,20 % w wydatkach ogółem.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wykonanie zadania
1	Budowa sieci wodociągowej Huta Podgórna - teren inwestycyjny "Karlich" - Maziarnia (opracowanie projekty)	28 500,00
2	Przebudowa, modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu poprawy jakości systemów zaopatrywania w wodę i likwidacji strat wody na terenie gminy Harasiuki	86 586,00
3	Rozbudowa odcinka sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Harasiuki na działkach nr 229/3, 239, 243/2, 243/1	49 661,97
4	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Łazory i Sieraków	119 342,54
5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Harasiuki wraz z budową odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Huta Krzeszowska	49 938,00

6	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Harasiuki wraz z budową odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Huta Krzeszowska - zakup ciągnika i beczki	340 950,00
7	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Gózd, Huta Krzeszowska, Huta Nowa - Gmina Harasiuki	5 715 054,58
8	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Łazory i Derylaki - projekt	0,00
9	Rozbudowa odcinka sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Harasiuki na działkach nr 229/3, 239, 243/2, 243/1	66 657,16
10	Rozbudowa pięciu przepompowni ścieków wraz z wykonaniem sieci kanalizacyjnej do studni rozprężnych na działkach nr ewid. 107/1, 181/15, 72 i 1226/1 w miejscowości Harasiuki	12 000,00
11	Budowa zbiornika wodnego (stawu) położonego w miejscowości Huta Krzeszowska" - opracowanie projektu	7 699,23
12	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 na terenie gminy Harasiuki	64 714,00
13	"Przebudowa drogi powiatowej Nr 1047R Huta Krzeszowska - Ciosmy" - opracowanie dokumentacji projektowej	0,00
14	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1069R od drogi 858 - Krzeszów	275 000,00
15	Budowa drogi gminnej w Harasiukach - dokumentacja projektowa	0,00
16	Przebudowa drogi gminnej Nr 102103R w miejscowości Maziarnia od km 0+000 do km 0+699,95	743 800,05
17	Przebudowa drogi gminnej nr 102107R Łazory - PCB (odcinek PCB most) opracowanie projektu	0,00
18	Przebudowa drogi gminnej nr 102111R ul. Spokojna w m-ści Harasiuki w od km 0+000 do km 0+855	1 014 135,23
19	Wykonanie bariery drogowej w pasie drogi gminnej Sieraków-Kurzyna w m-ści Żuk Nowy	26 321,40
20	Wykup gruntów pod zadanie inwestycyjne "Przebudowa drogi gminnej od drogi powiatowej nr 1046R wraz z przejazdem kolejowym w obręb ewidencyjny Huta Stara"	60 061,00
21	Zakup pługa do odśnieżania dróg gminnych	21 648,00
22	Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Sieraków	161 733,22
23	Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Wólka Etap I	139 986,30
24	Zakup działek po zadanie "Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Sieraków"	24 957,60
25	Budowa przystani kajakowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Harasiuki	66 966,00
26	Budowa ogrodzenia działki o numerze ewidencyjnym 338/1 w Hucie Krzeszowskiej	46 986,00
27	Zakup działki w obrębie geodezyjnym Gózd, teren inwestycyjny Karlichy	36 759,60
28	Zwrot środków Cyfrowa Gmina - Zakup Serwera	2 519,65
29	Zakup samochodu osobowego segment C	10 500,00
30	Zakup łodzi ratowniczej z wyposażeniem dla Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Nisku	110 000,00
31	Budowa budynku garażowego z częścią administracyjną dla OSP Harasiuki (etap I)	99 730,40

32	Rozbudowa i przebudowa garażu OSP w Krzeszowie Górnym	16 300,00
33	Rozbudowa i przebudowa PSP w Hucisku (etap I)	4 501,80
34	Rozbudowa PSP w Harasiukach wraz z adaptacją pomieszczeń na potrzeby oddziałów przedszkolnych (etap II)	178 350,00
35	Zakup autobusu do dowozu uczniów do szkół	19 680,00
36	Przebudowa i remont obiektów sportowych przy PSP w Harasiukach	370 000,00
37	Budowa oświetlenia ulicznego w Hucie Nowej	4 999,00
38	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w m. Huta Podgórna, Huta Krzeszowska, Hucisko i Sieraków	168 510,00
39	Budowa targowiska w miejscowości Harasiuki	88 560,00
40	Zakup i montaż altanki na plac zabaw w m. Sieraków	14 000,00
41	Budowa chodnika przy świetlicy w Pólsierakowie	9 900,00
42	Przebudowa i rozbudowa obiektów pełniących funkcje kulturalne na terenie gminy Harasiuki	2 903 158,98
43	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Hucie Nowej	32 000,00
44	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w m. Rogóznia	83 763,00
45	Rozbudowa i przebudowa budynku administracyjnego na potrzeby Gminnego Centrum Kultury	42 320,00
	Razem	13.318.250,71

4. REALIZACJA STRATEGII, POLITYK I PROGRAMÓW.

4.1 Strategia Rozwoju Gminy.

UCHWAŁĄ nr LX/392/2023 Rady Gminy Harasiuki z dnia 3 listopada 2023 r. przyjęta została „Strategia Rozwoju Gminy Harasiuki na lata 2023-2030”, która opracowana została przez EUROKONCEPT Daniel Smuczek.

Strategia rozwoju gminy stanowi podstawę do podejmowania tak bieżących, jak i długookresowych decyzji związanych z rozwojem Gminy Harasiuki oraz zaspokajaniem potrzeb lokalnej społeczności. Strategia pozwala na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz odpowiednią koordynację i hierarchizację działań. Pozwala także we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a nawet przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią.

Ponadto strategia wskazuje kierunki rozwoju i kolejność działań, uwzględniając przy tym możliwości finansowe gminy, a przede wszystkim jest podstawą do pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań w niej wyznaczonych.

4.2 Ład przestrzenny.

W Gminie Harasiuki obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uchwalone uchwałą nr XXV/152/2020 z dnia 27 listopada 2020 roku.

Gmina Harasiuki jest tylko w niewielkiej części pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, jednak odsetek terenów objętych MPZP stale wzrasta. W dniu 18 stycznia 2023 roku zaczęły obowiązywać trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane w 2022 r. dotyczące: „Zbiornika wodnego

Harasiuki”, zbiornika retencyjnego w obrębie Huta Stara i obszaru położonego w północnej części miejscowości Harasiuki tzw. druga linia zabudowy. Przedmiotowe plany obejmują obszar o łącznej powierzchni 77,9 ha.

Rada Gminy Harasiuki w dniu 27 marca 2023 r. uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania dla ul. Błonie w Hucie Krzeszowskiej, który swym zasięgiem obejmuje niemal 6,6 ha. Przedmiotowa uchwała weszła w życie w dniu 31 maja 2023 r.

W 2023 roku rozpoczęły się również prace związane z opracowaniem dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pn. „Huta Krzeszowska – tereny usług turystyki” oraz „Cmentarz w Hucie Krzeszowskiej”.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego swym zakresem obejmują ok 2% powierzchni gminy Harasiuki. W związku z czym ład przestrzenny na pozostałej części gminy kształtowany jest w oparciu o wydane decyzje o warunkach zabudowy.

W roku 2023 wydano 71 decyzji o warunkach zabudowy oraz 10 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Liczba wydanych decyzji w 2023 r. spadła w porównaniu do liczby z roku 2022 kiedy to wydano 81 decyzji. Czas oczekiwania na otrzymanie decyzji to około 40 dni. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dotyczą przede wszystkim inwestycji gminnych (budowy sieci kanalizacyjnych, sieci wodociągowych, rozbudowa budynków użyteczności publicznej), a także parafialnych (remont budynku drewnianej plebanii)

4.2.1 Gminna sieć wodociągowo-kanalizacyjna.

Zakład Usług Komunalnych w Harasiukach zatrudnia **13** pracowników w tym: **3** pracowników biurowych, **4** konserwatorów w tym **3** konserwatorów wodociągów i jeden konserwator oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, **3** kierowców autobusów dowożących dzieci do szkół, **3** pracowników sezonowych /palacz kotłowy/.

Plan finansowy zakładu w 2023 r. wynosił:

Plan przychody **2 234 499** zł wykonanie **1 777 161,28** zł

Plan wydatki **2 234 692** zł wykonanie **1 777 198,14** zł

Do prowadzenia działalności statutowej zakład posiada na wyposażeniu **3** autobusy do przewozu osób, **3** samochody dostawcze w tym **2** do obsługi wodociągów i kanalizacji i **1** na potrzeby dowozu posiłków do szkół.

Do zimowego utrzymania dróg w posiadaniu zakładu jest **1** samochód STAR /pługo-piaskarka/ i ciągnik AMKODOR z pługiem do odśnieżania. Posiadane środki transportu zabezpieczają potrzeby zakładu w tym zakresie.

Wodociągi:

Stan zwodociągowania Gminy–**100 %**

Ilość budynków podłączonych do wodociągów–**1981**.

Długość sieci magistralnej i rozdzielczej w gminie wynosi–**115,3** km

Gminna sieć wodociągowa zasilana jest z trzech ujęć wody zlokalizowanych w Nowej Wsi–**3** studnie, Sierakowie – **2** studnie i Hucie Krzeszowskiej – **2** studnie.

Zatwierdzona wydajność ujęć wynosi:

Ujęcie – Nowa Wieś **70** m³/h

Ujęcie – Sieraków **35** m³/h

Ujęcie Huta Krzeszowska **47** m³/h

Pobór wody z ujęć w 2023 roku wyniósł **162,2** tys. m³

W tym z ujęcia w Nowej Wsi–**69,7** tys. m³
z ujęcia w Sierakowie–**38,4** tys. m³
z ujęcia w Hucie Krzeszowskiej–**54,1** tys. m³
Ilość wody dostarczonej odbiorcom–**138,3** tys. m³
Zużycie wody na potrzeby własne–**2,6** tys. m³
Woda dostarczona na cele p-poż–**34** m³
Straty wody – **22,9** tys. m³ tj. **14** %

Ilość awarii sieci wodociągowej w 2023 r.–**16**.

W 2023 roku nie było ograniczeń w dostawach wody dla odbiorców w gminie.

Nie wystąpiły również długotrwałe przerwy w dostawie wody na wskutek awarii urządzeń wodociągowych lub spowodowane przerwami w dostawie energii elektrycznej. Wszystkie stacje wodociągowe wyposażone są w instalacje fotowoltaiczne.

Cena wody wynosi–**3,96** zł/m³, dopłata **1,07** zł/m³

Cena dla ludności–**2,89** zł/m³

Dochody ze sprzedaży wody w 2023 r. wyniosły–**399 589,37 zł**

W omawianym okresie nie wystąpiły przypadki zanieczyszczenia wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych, a także w zakresie parametrów fizykochemicznych. Z powodu gorszej jakości wody, studnia nr 2 ujęcia wody w Sierakowie jest czasowo odstawiona, a wodociąg Sieraków wspomagany jest wodą dostarczaną z ujęcia w Nowej Wsi.

Kanalizacja:

W gminie funkcjonuje jedna biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości **150** m³ ścieków na dobę. Zlokalizowana jest w miejscowości Harasiuki. Miejscowość ta jako jedyna w gminie posiada sieć kanalizacyjną.

Z pozostałych miejscowości w gminie ścieki dowożone są do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi **46,8** km.

Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest **243** budynków, szacunkowa liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosi **834** osób.

Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni siecią kanalizacyjną **27** tys. m³.

Ilość ścieków dowożonych do oczyszczalni–**5 874** m³.

Ilość ścieków sprzedanych–**18 744,80** m³.

Oczyszczone ścieki z oczyszczalni odprowadzane są do rzeki Tanew, kolektor zrzutowy lewy brzeg rzeki w km **17+300**.

Cena ścieków–**9,70** zł/m³, dopłata–**4,80** zł/m³

Cena ścieków dla ludności–**4,90** zł/m³

Dochody ze sprzedaży ścieków–**106 533,40** zł.

Oczyszczalnia wyposażona jest w instalację fotowoltaiczną.

Potrzeby inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Zadania do realizacji:

1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie.
2. Modernizacja 5 szt. pompowni ścieków w m. Harasiuki pod kątem zwiększenia przepustowości.

3. Dalsza rozbudowa sieci wodociągowych w zależności od potrzeb uzbrojenia terenów pod budownictwo.
4. Systematyczna wymiana hydrantów p-poż w miejsce uszkodzonych kilka rocznie w zależności od potrzeb.
5. Modernizacja stacji uzdatniania wody w Hucie Krzeszowskiej.

4.2.2. Drogi gminne.

Długość dróg gminnych wynosi **26,6 km**. Nie utwardzonych jest **1,3 km** dróg gminnych. Stan nawierzchni pozostałych dróg gminnych jest dobry. Czyszczenia wymagają rowy przydrożne przy drogach gminnych.

Zimowe utrzymanie dróg gminnych realizowane jest przy pomocy posiadanego sprzętu technicznego przez pracowników Zakładu Usług Komunalnych.

W ciągu dróg gminnych znajduje się **3** obiekty mostowe. Most na rzece Tanew w ciągu drogi Łazory-PCB Harasiuki wymaga uzupełnienia ubytków betonu w pokładzie mostu, wykonania stożków przy przyczółkach mostu w celu zabezpieczenia obniżania się płyt najazdowych i nawierzchni drogi. Konserwacji konstrukcji nośnej mostu poprzez czyszczenie i malowanie ochronne. Koszt utrzymania dróg gminnych w 2023 r. wyniósł-**125 543,57 zł**.

4.3 Zasoby materialne gminy.

4.3.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Budynki komunalne:

Gmina w zasobie mieszkaniowym posiada **15** lokali mieszkalnych **13** mieszkań komunalnych i **2** lokale socjalne. W chwili obecnej **3** osoby korzystają z lokali socjalnych. Zgodnie z zarządzeniem Wójta Gminy Harasiuki stawka czynszu wynosi **-2,46 zł/m²** powierzchni użytkowej. Potrzeby w zakresie remontu budynków komunalnych to głównie budynek Agromówki w Hucie Krzeszowskiej, który wymaga wymiany zewnętrznych drzwi wejściowych do budynku, wymiany instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej w budynku oraz docieplenia z wykonaniem elewacji budynku.

4.3.2 Gospodarka nieruchomościami.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. stan gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości wyniósł **2 874 017,50 m²** o łącznej wartości księgowej **5 498 685,70 zł**. W ciągu trwania 2023 roku do zasobu nieruchomości Gminy Harasiuki przybyło gruntów o łącznej powierzchni **52 721,00 m²**, których wartość księgowa wyniosła **154 185,33 zł** natomiast ubyło gruntów o łącznej powierzchni **119 361,00 m²**, których wartość księgowa wyniosła **69 218,90 zł**.

Ponadto w skład mienia komunalnego wchodzi również budynki i budowle, których wartość na koniec 2023 r. wyniosła **73 827 533,41 zł** oraz środki trwałe i wyposażenie o łącznej wartości **15 810 745,44 zł**.

Wartość wszystkich składników mienia komunalnego wyniosła w sumie **95 136 964,55 zł**.

Gmina Harasiuki nabywa nieruchomości na podstawie prawomocnych postanowień Sądów, decyzji Wojewody Podkarpackiego o komunalizacji nieruchomości

czy regulacji stanu prawnego dróg publicznych, decyzji Starosty Nizańskiego o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych, aktów notarialnych kupna i nieodpłatnego nabycia nieruchomości. Grunty stanowiące własność gminy zbywane są m.in.: poprzez sprzedaż nieruchomości w formie przetargowej bądź bezprzetargowej czy darowiznę.

W 2023 r. Gmina Harasiuki nabyła 7 działek na podstawie zawartych aktów notarialnych, umów kupna – sprzedaży.

Nieruchomości gminne na które składają się zarówno grunty jak i budynki są przedmiotem użyczenia na rzecz organizacji pozarządowych, których celem jest wspieranie integracji i wszechstronnego rozwoju lokalnej społeczności, a w szczególności aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy, propagowanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji.

Na terenie gminy znajdują się dwa kompleksy sportowo – rekreacyjne w Harasiukach i Hucie Krzeszowskiej. Na kompleksie położonym w Harasiukach znajduje się: boisko wielofunkcyjne po przebudowie, trzy boiska o sztucznej nawierzchni, budynek sanitarno szatniowy, scena plenerowa z amfiteatrem natomiast w Hucie Krzeszowskiej: boisko wielofunkcyjne, boisko o sztucznej nawierzchni, boisko do badmintonu, miasteczko ruchu drogowego, tor rowerowo – sprawnościowy i plac wielofunkcyjny. Boisko wielofunkcyjne znajduje się również przy szkole w Krzeszowie Górnym. Natomiast przy Szkole Podstawowej w Hucisku zlokalizowane jest boisko do piłki nożnej.

Gmina w zasobach mienia komunalnego posiada dwa kompleksy terenów przeznaczonych pod inwestycje:

- 1) tzw. „KARLICHY” położone w obrębie Gózd, gdzie znajdują się grunty obecnie stanowiące własność Gminy Harasiuki o łącznej powierzchni 6,06 ha (***natomiast działka o pow. 11,9071 ha została sprzedana w 2023 r.***);
- 2) tzw. „OBLAS” położony w obrębie Huta Nowa, gdzie znajdują się grunty stanowiące własność Gminy Harasiuki o łącznej pow. 32,5854 ha (działki te zostały wydierżawiane w dniu 16 marca 2022 roku pod budowę farmy fotowoltaicznej).

Obszary te są objęte Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego z przeznaczeniem pod budowę obiektów produkcyjnych, składów, magazynów oraz zabudowy usługowej.

Część nieruchomości wchodzących w skład zasobu mienia komunalnego jest wydierżawianych, gdzie dochód w 2023 roku wyniósł:

- 1) działki położonej w miejscowości Harasiuki pod budowę stacji bazowej telefonii cyfrowej uzyskano dochód w kwocie: **31 900,56 zł** – netto,
- 2) działki położonej w miejscowości Banachy pod budowę wieży dla ON TOWER uzyskano dochód w kwocie: **23 386,43 zł** – netto (kwota czynszu powiększona o uregulowane zaległości z roku poprzedniego w kwocie 1016,15 zł, oraz nadpłatę w wysokości 3 763,08 zł);
- 3) dzierżawa działek rolnych w kwocie: **1 034,40 zł** – netto
- 4) dzierżawa działki (Instytut Meteorologii) w kwocie **100,00 zł** – netto,
- 5) dzierżawa działek położonych w obrębie Huta Nowa tzw. „Oblas” w kwocie: **74 749,24 zł** – netto.

Jedna działka o pow. 0,0054 ha oddana jest w użytkowanie wieczyste na rzecz PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów, opłata roczna wynosi **8,11 zł**.

4.3.3. Program opieki nad zabytkami.

Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem, który określa zakres podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Program określa kierunki działań w zakresie opieki nad zabytkami, wskazuje konieczne do wykonania zadania i sugeruje sposoby ich realizacji poprzez określenie podstawowych działań organizacyjnych, finansowych, promocyjnych i ochronnych. Istotnym celem programu jest dążenie do osiągnięcia odczuwalnej i akceptowalnej przez społeczeństwo poprawy w zakresie: stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, szeroko pojmowanego zasobu dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego.

W roku 2023 przystąpiono do opracowania Gminnego Programu opieki nad zabytkami na lata **2024-2027, oraz Gminnej ewidencji zabytków**. Na terenie gminy znajduje się **47 zabytków** architektury i budownictwa w tym **12 cmentarzy i mogił wojennych**. Poza tym ustalono wiele stanowisk archeologicznych.

Wiodącym zabytkiem jest zespół kościoła parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Hucie Krzeszowskiej z XVIII wieku.

4.4 Środowisko.

4.4.1. Rolnictwo.

Przeważający obszar Gminy Harasiuki, a zwłaszcza jej północna-wschodnia część leży w strefie niekorzystnych warunków dla rozwoju rolnictwa. W związku z powyższym tylko niewielka część gospodarstw domowych utrzymuje się z rolnictwa.

Użytki rolne stanowią ponad **42,0%** powierzchni całej gminy. W użytkowaniu gospodarstw rolnych znajduje się ponad 6 731 ha użytków rolnych, w tym ponad 49% ich powierzchni zajmują grunty orne.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w Gminie Harasiuki funkcjonowało łącznie **1 350** gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha.

Poniższa tabela przedstawia liczbę gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie Gminy Harasiuki w 2023 r. wg kategorii powierzchni poszczególnych gospodarstw:

Lp.	Powierzchnia gospodarstwa	Liczba
1.	od 1,01 ha do 2 ha	372
2.	od 2,01 ha do 5 ha	616
3.	od 5,01 ha do 7,0 ha	252
4.	od 7,01 ha do 10 ha	79
5.	od 10,01 ha do 15 ha	23
6.	powyżej 15,01 ha	8
7.	powierzchnia od 0 ha do 1 ha	587
Razem		1 937

Opracowanie własne.

W 2023 roku Wójt Gminy Harasiuki wydał 28 decyzji o zatwierdzeniu podziału nieruchomości. W 2023 roku do Urzędu Gminy Harasiuki nie wpłynął żaden wniosek o rozgraniczenie nieruchomości.

4.4.2. Gospodarowanie odpadami.

W roku 2023 wszystkie nieruchomości zamieszkałe położone na terenie Gminy Harasiuki były objęte systemem zbiórki odpadów komunalnych.

Łącznie właściciele nieruchomości **złożyli 1615** deklaracji na odbiór odpadów komunalnych. **4173 osób** objęte zostało opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku zadeklarowania zbiórki selektywnej wynosiła w przypadku gospodarstwa 1 osobowego – **18,00 zł**, gospodarstwa 2 osobowego – **36,00 zł**, gospodarstwa 3 osobowego – **54,00 zł**, gospodarstwa 4 osobowego – **72,00 zł** i gospodarstwa 5 osobowego i powyżej – **90,00 zł**. Właściciele nieruchomości, którzy zadeklarowali się do kompostowania odpadów biodegradowalnych na terenie swojej nieruchomości, zostali zwolnieni z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w następującej wysokości; gospodarstwa 1 osobowego – **1,00 zł**, gospodarstwa 2 osobowego – **2,00 zł**, gospodarstwa 3 osobowego – **3,00 zł**, gospodarstwa 4 osobowego – **4,00 zł** i gospodarstwa 5 osobowego i powyżej – **5,00 zł**.

Dochód gminy z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2023 r. wyniósł **851.156,08 zł**. Zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na koniec 2023 roku wynosiły **115.820,48 zł**.

Łączny koszt funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2023 rok wyniósł **700 887,26 zł**. Odpady komunalne z terenu gminy Harasiuki przetwarzane są w „Sortowni odpadów zmieszanych i pochodzących z selektywnej zbiórki, kompostownia w m. Sigielki, 37-418 Krzeszów”.

W roku 2023 zostało odebranych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Harasiuki 803,10 Mg odpadów komunalnych. W tym 435,27 Mg zmieszanych odpadów komunalnych i 367,83Mg selektywnie zebranych odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Harasiuki nie odnotowano występowania dzikich wysypisk odpadów komunalnych.

4.4.3. Plan gospodarki niskoemisyjnej.

Gmina Harasiuki od 2016 roku realizuje „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Harasiuki” przyjęty UCHWAŁĄ Nr XXII/98/2016 w dniu 28 października 2016 r. przez Radę Gminy Harasiuki. Plan jest kluczowym elementem opisującym działania gminy, w celu określenia priorytetowych obszarów, dla których możliwe jest osiągnięcie wymaganych wskaźników w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, tj. głównie w zakresie szeroko rozumianej redukcji emisji CO₂.

4.4.4. Program usuwania wyrobów z azbestu.

W roku 2023 Gmina Harasiuki złożyła wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na zadanie pn.: „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Harasiuki” w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW pod nazwą "Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”.

W ramach zadania usunięto i zutylizowano z terenu Gminy Harasiuki **105,530 Mg** wyrobów zawierających azbest. Wartość zadania wyniosła **59 151,68 zł** w tym środki z NFOŚiGW to – **35 996,10 zł**, środki z WFOŚiGW to – **4 799,48 zł** i środki własne – **18 356,10 zł**.

4.4.5. Ochrona przyrody.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia i jest wymagana dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W 2023 r. do Urzędu Gminy w Harasiukach wpłynęły trzy wnioski o wydanie decyzji środowiskowych:

- „Budowa elektrowni słonecznej w miejscowości Łazory” zlokalizowanej na działkach o nr ew. 693/1, 694/4, 694/7, 694/8, 694/9, 694/10, 696/3, 696/4, 696/5, 697/3, 697/4, 697/5, 699, 700, 701/3, 727, 1143/1, 1144, 1146, 1147 obręb Łazory gm. Harasiuki w powiecie niżańskim, woj. Podkarpackie.
- „Budowa drogi gminnej w Harasiukach” – druga linia zabudowy.

„Budowa i montaż dwóch farm fotowoltaicznych o łącznej mocy do 3 MWp, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach o nr 393 i 505/1 obręb Szeliga”

Wójt Gminy Harasiuki w 2023 r. przyjął i pozytywnie rozpatrzył **70** złożonych przez mieszkańców Gminy zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew lub krzewów z nieruchomości osób fizycznych.

Wójt Gminy Harasiuki w 2023 r. wydał 15 decyzje zezwalając na usunięcie drzew

- 1) Zarząd Dróg Powiatowych w Nisku – **2** wnioski
- 2) Ośrodek Wypoczynkowo „MONO” – **1** wniosek
- 3) Parafia Rzymsko-Katolicka w Hucisku – **1** wniosek
- 4) Gmina Harasiuki w 2023 r. na usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości, których jest właścicielem uzyskała **7** zezwoleń, wydanych przez Starostę Nizańskiego.

W 2023 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie prowadził badania jakości wód powierzchniowych dla potrzeb monitoringu jakości wód. Na terenie gminy Harasiuki monitoringiem objęto rzekę Tanew od Łady do ujścia.

3.1.1 Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

Rada Gminy Harasiuki każdego roku podejmuje uchwałę w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Harasiuki na dany rok. Głównymi priorytetami programu są: odławianie bezdomnych zwierząt i zapewnienie im miejsca w schronisku, opieka i dokarmianie wolno żyjących kotów, sterylizacja i kastracja, usypianie ślepych miotów, poszukiwanie właścicieli, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej. W celu realizacji założeń programowych Gmina Harasiuki współpracuje przede wszystkim ze schroniskiem dla zwierząt bezdomnych „AZORKOWO”, które mieści się w miejscowości Sigiełki 59, gmina Krzeszów prowadzonym przez lek. Weterynarii Jerzy Sulikowski Gabinet Weterynaryjny „Esculap” w Nowej Sarzynie, gospodarstwem rolnym Mieczysław Pawęzka zam. Mostki gmina Jarocin oraz z organizacjami pozarządowymi, których celem statutowym jest ochrona zwierząt.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. przyjęto do schroniska **6** psów. Ponad to wysterylizowano **19 bezdomnych kotek i 6 bezdomnych suczek**.

Koszty realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi w 2023 r., poniesione przez Gminę Harasiuki to **23.979,00 zł.**

4.5 Opieka zdrowotna.

4.5.1 Ośrodek Zdrowia, apteki.

Na terenie gminy Harasiuki funkcjonuje NZOZ obejmujący swą działalnością Ośrodek Zdrowia w Harasiukach i Hucie Krzeszowskiej prowadzony przez Annę i Artura Szofer. Mieszkańcy południowej części gminy korzystają z Przychodni „Nasze Zdrowie-Niwińscy” prowadzoną przez Agnieszkę i Artura Niwińskich w Krzeszowie.

Świadczenie usług medycznych szpitalnych prowadzi Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku.

Mieszkańcy gminy obsługiwani są przez dwie apteki, które siedzibę mają w Harasiukach i Hucie Krzeszowskiej.

4.5.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023r. został przyjęty uchwałą nr L/319/2022 Rady Gminy Harasiuki z dnia 9 grudnia 2022r. Opracowanie i realizacja powyższego programu należy do obowiązków ustawowych samorządu terytorialnego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana jest w drodze zarządzenia Wójta Gminy Harasiuki. W 2023 r. w pracach Komisji pracowało **6** osób, odbyło się **2** posiedzenia. Członkowie Komisji przeprowadzili **5** rozmów interwencyjno-motywacyjnych. Wezwanych osób na rozmowy było zdecydowanie więcej, ale osoby te nie stawiały się na wezwania. Koszty związane z wynagrodzeniem członków Komisji w 2022 r. wyniosły **480,00 zł.**

W 2023 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaopiniowała **1** wniosek na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% oraz piwa, **1** wniosek powyżej 4,5% do 18% z wyjątkiem piwa oraz **1** wniosek powyżej 18% zawartości alkoholu pod względem usytuowania i liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Harasiuki, zgodnie z UCHWAŁĄ nr XL/208/2018 Rady Gminy Harasiuki z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Harasiuki (Dz. Urz. Woj. Podka. z 2018 r., poz. 4072).

Na dzień 1 stycznia 2023 r. i 31 grudnia 2023 r. zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Harasiuki posiadało **8** podmiotów. Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła **39.**

W 2023 r. wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Harasiuki wyniosła **3 689 057,72 zł.**

Wójt Gminy Harasiuki wydał w 2023 r. **5** zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, w tym **5** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie było wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz **2** zezwolenia na jednorazową sprzedaż napojów alkoholowych;

Środki finansowe na realizację zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu

narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. W 2023 roku za korzystanie z zezwoleń gmina pozyskała środki finansowe w kwocie **95 113,25 zł**.

W 2023 roku na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gmina Harasiuki wydała kwotę **88 089,74 zł**, w tym:

- 1) **87 490,74 zł** na przeciwdziałanie alkoholizmowi;
- 2) **599,00 zł** na zwalczanie narkomanii.

W ramach działalności profilaktycznej na terenie Gminy Harasiuki podjęto następujące przedsięwzięcia:

- 1) dofinansowano przejazd harcerzy z drużyny harcerskiej IGNIS działającej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Harasiukach do Zarzecza na spotkanie „DZIEN MYŚLI BRATERSKIEJ” Kwota dofinansowania- **550,00 zł**,
- 2) dofinansowano organizację II Edycji Powiatowego Konkursu Wiedzy o Zdrowiu Kwota dofinansowania – **600,00 zł**,
- 3) dofinansowano organizację eliminacji gminnych Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”. Kwota dofinansowania -**1 500,00 zł**,
- 4) dofinansowano programy profilaktyczne realizowane przez Teatr Kurtyna z Krakowa pt. „Tajemniczy skrzat”, „Niewinna gra”, „Dziki zachód”, „Dwa bieguny” dla dzieci i młodzieży uczęszczające do Publicznych Szkół Podstawowych na terenie gminy Harasiuki. Łączna kwota dofinansowania **7 488,00 zł**,
- 5) dofinansowano zakup książek dla Gminnej Biblioteki Publicznej o tematyce związanej z profilaktyką alkoholową, narkotykową oraz przemocą w rodzinie. Kwota dofinansowania – **1 000,00 zł**,
- 6) dofinansowano organizację Gminnych Eliminacji Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym. Kwota dofinansowania – **2 000,00 zł**,
- 7) dofinansowano wyjazd dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych do Energylandii organizowany przez Parafię Rzymsko – Katolicką p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Hucie Krzeszowskiej na łączną kwotę **7 000,00 zł**,
- 8) dofinansowano piknik rodzinny organizowany przez Publiczną Szkołę Podstawową w Hucie Krzeszowskiej na łączną kwotę **1 500,00 zł**,
- 9) dofinansowano piknik rodzinny organizowany przez Publiczną Szkołę Podstawową w Goździe na łączną kwotę **1 500,00 zł**,
- 10) dofinansowano „Sołtysiadę” dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Harasiuki przez zorganizowane przez Stowarzyszenie „Nasze Harasiuki”. Kwota dofinansowania **3 000,00 zł**,
- 11) dofinansowano wyjazd harcerzy z 17 WDH IGNIS działającej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Harasiukach na piknik historyczny w Brodziakach na łączną kwotę **4 500,00 zł**.

4.6 Oświata.

Zadania z zakresu edukacji w Gminie Harasiuki realizowane były w oddziałach szkolnych i przedszkolnych.

Sieć szkół i placówek oświatowych

1. Gmina jest organem prowadzącym dla dwóch szkół podstawowych tj:

- 1) Publiczna Szkoła Podstawowa w Harasiukach,
- 2) Publiczna Szkoła Podstawowa w Hucie Krzeszowskiej.

W skład których wchodzi:

- a) szkoła podstawowa,
- b) oddział przedszkolny przy szkole podstawowej.

2. Stowarzyszenie Naszym Dzieciom jest organem prowadzącym dla trzech Publicznych Szkół Podstawowych

- 1) Publiczna Szkoła Podstawowa w Goździe,
- 2) Publiczna Szkoła Podstawowa w Hucisku,
- 3) Publiczna Szkoła Podstawowa w Krzeszowie Górnym.

W skład których wchodzi:

- a) szkoła podstawowa,
- b) oddział przedszkolny przy szkole podstawowej.

Tak usytuowana sieć szkół zmniejsza odległość uczniów od miejsca zamieszkania do szkoły. Wszystkie szkoły prowadzą oddziały przedszkolne, których zadaniem jest pełnienie funkcji opiekuńczej dla dzieci od 3 roku życia.

Liczba sal lekcyjnych w szkołach była wystarczająca do organizacji nauki w jednozmianowym systemie pracy. Ponadto szkoły dysponują halami sportowymi i pełnowymiarowymi boiskami trawiastymi. Hala sportowa w Harasiukach i sala gimnastyczna w Hucie Krzeszowskiej w ciągu roku szkolnego służą przede wszystkim uczniom, a w godzinach popołudniowych oraz w weekendy wynajmowane są grupom zewnętrznym korzystającym z obiektu. Dochód z wynajmu obiektów w 2023r. wynosił: Harasiuki – **12 533,40 zł**, Huta Krzeszowska – **799,20zł**.

W szkołach wykonywano na bieżąco drobne prace remontowe podnoszące bezpieczeństwo uczniów. Ogólny koszt takich remontów wyniósł **17 009,40zł**.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby uczniów na terenie Gminy Harasiuki w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 z podziałem na poszczególne szkoły.

Rok szkolny	Oddział przedszkolny		Szkoła podstawowa		Łączna liczba dzieci	
	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
	PSP Harasiuki					
Liczba dzieci	50	31	126	137	176	168
Liczba oddziałów	3	3	8	8	11	11
Liczba dzieci na 1 oddział	16,66	10,33	15,75	17,13	16,00	15,27
	PSP Huta Krzeszowska					
Liczba dzieci	45	30	105	117	150	147
Liczba oddziałów	3	3	8	8	11	11
Liczba dzieci na 1 oddział	15,00	10,00	13,12	14,63	13,63	13,36
	PSP Hucisko					

Liczba dzieci	24	11	44	56	68	67
Liczba oddziałów	2	2	8	8	10	10
Liczba dzieci na 1 oddział	12,00	5,5	5,50	7,00	6,80	6,70
PSP Gózd						
Liczba dzieci	25	16	34	47	59	63
Liczba oddziałów	2	2	8	8	10	10
Liczba dzieci na 1 oddział	12,50	8,00	4,25	5,88	5,90	6,30
PSP Krzeszów Górny						
Liczba dzieci	29	25	58	60	87	85
Liczba oddziałów	2	2	8	8	10	10
Liczba dzieci na 1 oddział	14,50	12,5	7,25	7,50	8,70	8,50
RAZEM						
Liczba dzieci	173	113	367	417	540	530
Liczba oddziałów	12	12	40	40	52	52
Liczba dzieci na 1 oddział	14,41	9,42	9,18	10,43	10,38	10,19

Liczba uczniów w szkołach na terenie Gminy Harasiuki w 2023 roku.

Wyniki egzaminów końcowych.

Jednym z mierników poziomu nauczania w szkołach są wyniki egzaminów ósmoklasisty.

Na wyniki egzaminu duży wpływ mają czynniki indywidualne niezależne od uczniów takie jak uzdolnienia, ale również od nich zależne jak np. frekwencja, udział w dodatkowych zajęciach czy samodoskonalenie. Innymi czynnikami mającymi wpływ na wynik końcowy są czynniki środowiskowe tj. (wykształcenie rodziców, sytuacja rodzinna i materialna, dostęp do wiedzy). Dlatego wyniki powinny być analizowane z uwzględnieniem powyższych czynników.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki egzaminów ósmoklasisty w poszczególnych szkołach z terenu Gminy Harasiuki na tle średnich wyników gminy i powiatu.

Wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023

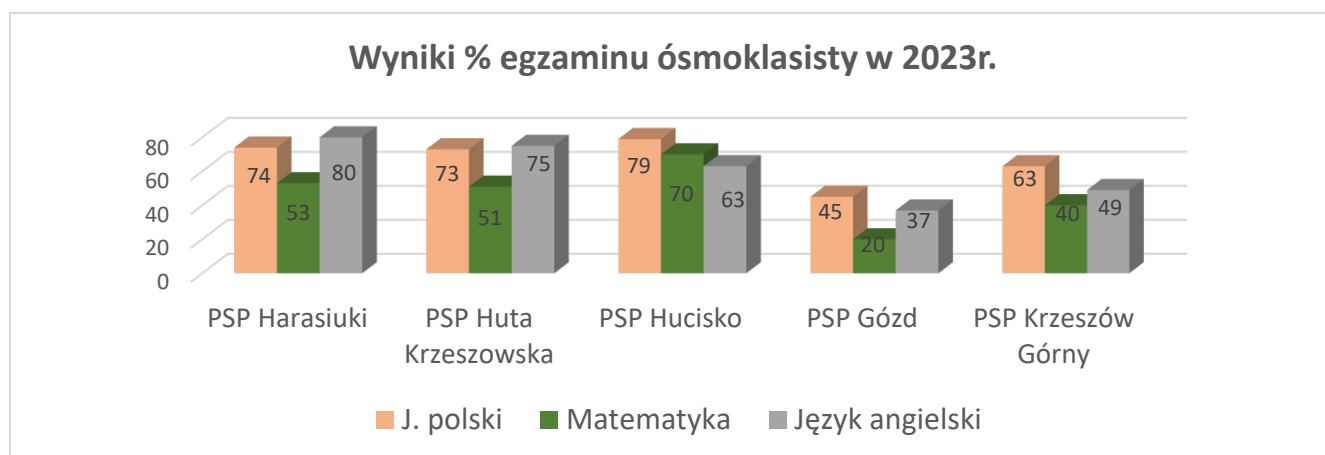
Szkoła	Język Polski		Matematyka		Język angielski	
	wynik w %	stanin	wynik w %	stanin	wynik w %	stanin
PSP Harasiuki	74	7	53	5	80	8
PSP Huta Krzeszowska	73	7	51	5	75	7
PSP Gózd	45	-	20	-	37	-
PSP Hucisko	79	9	70	8	63	7

PSP Krzeszów Górny	63	4	40	3	49	3
Gmina	67	-	47	-	61	-
Powiat	69	-	51	-	60	-

Opracowanie własne

Ze względu na poprawność statystyczną nie podano miary staninowej dla szkół, w których egzamin pisało mniej niż 5 uczniów.

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych szkołach

Zatrudnienie pracowników obsługi oraz nauczycieli według stopnia awansu zawodowego.

Stan zatrudnienia pracowników obsługi oraz nauczycieli według stopnia awansu zawodowego w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Harasiuki obrazują poniższe tabele.

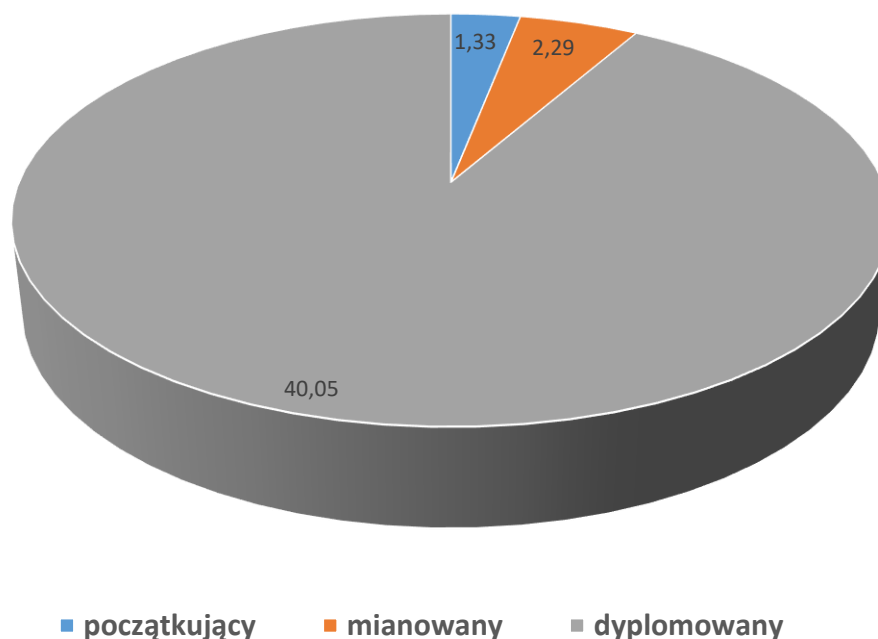
Publiczne Szkoły Podstawowe prowadzone przez Gminę Harasiuki

Nazwa szkoły	PSP w Harasiukach	PSP w Hucie Krzeszowskiej	Razem etaty
	Etaty nauczycieli		
Początkujący	1,00	0,33	1,33
Mianowany	2,29	-	2,29
Dyplomowany	19,54	20,51	40,05
RAZEM	22,83	20,85	43,67
	Pracownicy obsługi i administracji		
Administracja	1	2	3
Obsługa	9	8	17
RAZEM	10	10	20

Opracowanie własne. Stan zatrudnienia nauczycieli i pracowników obsługi w poszczególnych szkołach prowadzonych przez Gminę.

Zatrudnieni nauczyciele według stopni awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez **Gminę**.

Zatrudnieni nauczyciele wg stopnia awansu zawodowego

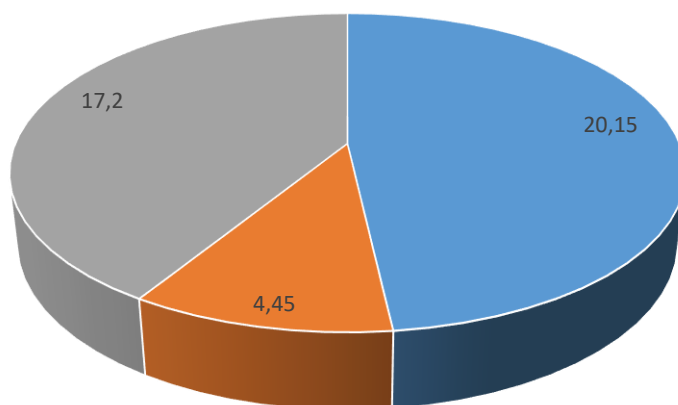

Publiczne Szkoły Podstawowe prowadzone przez Stowarzyszenie Naszym Dzieciom				
Nazwa szkoły	PSP Gózd	PSP Hucisko	PSP Krzeszów Górny	Razem etaty
	Etaty nauczycieli			
Początkujący	3,19	5,26	11,70	20,15
Mianowany	1,39	0,39	2,67	4,45
Dyplomowany	6,65	5,42	5,25	17,32
Razem	11,23	11,07	19,62	41,92
	Obsługa			
Razem	3,06	4,05	6	13,11

Opracowanie własne. Stan zatrudnienia nauczycieli i pracowników obsługi w poszczególnych szkołach prowadzonych przez Stowarzyszenie Naszym Dzieciom.

Zatrudnieni nauczyciele według stopni awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez **Stowarzyszenie Naszym Dzieciom**.

Zatrudnieni nauczyciele wg stopnia awansu zawodowego

■ początkujący ■ mianowany ■ dyplomowany

Finansowanie oświaty

Na realizację zadań oświatowych Gmina otrzymuje subwencję oświatową wyliczaną na podstawie liczby uczniów oraz wag subwencyjnych. Szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie Naszym Dzieciom otrzymują na każdego wychowanka oddziału przedszkolnego kwotę dotacji równą wydatkom na jednego ucznia w oddziale przedszkolnym. Na każdego ucznia szkoły podstawowej kwotę dotacji wylicza się na podstawie wydatków poniesionych na takiego ucznia powiększoną o wskaźnik zwiększający wyliczony na podstawie danych z poprzedniego roku.

Stosunek procentowy								
	Subwencja oświatowa	Dotacje celowe i inne	Środki własne gminy	Razem wydatki (bez art. żywn.)	Średnioroczna liczba uczniów i wychowanków oddziałów przedszkolnych	Kwota roczna na 1 ucznia	uczniów szkół podstawowych	wychowanków oddziałów przedszkolnych
PSP Harasiuki	2 109 798,00	14 977,08	1 705 991,43	3 830 766,51	173	22 143,16	71%	29%
PSP Huta Krzeszowska	1 704 846,00	12 767,35	1 861 667,25	3 579 280,60	150	23 861,87	68%	32%
PSP Gózd	684 058,00	6 832,10	784 013,89	1 474 903,99	62	23 788,77	57%	43%
PSP Hucisko	806 982,00	6 846,99	834 331,92	1 648 160,91	64	25 752,52	67%	33%
PSP Krzeszów Górny	1 493 112,00	7 691,48	1 319 184,04	2 819 987,52	86	32 790,55	64%	36%
ZOS		491,14	616 864,18	617 355,32				
Dowożenie uczniów			604 453,49	604 453,49				
Dowożenie uczniów niepełnosprawnych			103 018,71	103 018,71				
Razem	6 798 796,00	49 606,14	7 829 524,91	14 677 927,05				

Opracowanie własne finansowanie oświaty w 2023 roku.

Dożywianie uczniów

W szkołach prowadzonych przez gminę zorganizowane są stołówki szkolne, a gotowane w nich posiłki dowożone są do szkół prowadzonych przez Stowarzyszenie Naszym Dzieciom.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wydanych posiłków w szkołach.

Łączne koszty prowadzonych stołówek bez wydatków na artykuły żywnościowe wynoszą:

1) PSP Harasiuki – **389 683 zł**

2) PSP Huta Krzeszowska – **349 604 zł**

	Ilość przygotowanych posiłków	Ilość wydanych posiłków
PSP Harasiuki	45162	24348
PSP Hucisko		7757
PSP Krzeszów Górny		13057
PSP Huta Krzeszowska	35003	25905
PSP Gózd		9098
Razem		80165

Opracowanie własne. Zestawienie wydanych posiłków w stołówkach szkolnych za 2023 r.

Dowożenie uczniów

Dowożenie dzieci do szkół realizowane jest trzema autobusami. Najdłuższy czas dojazdu ucznia do szkoły wynosi – 25 minut. Koszy dowożenia dzieci do szkół w 2023 r. wyniosły – **604 453,49 zł**

Projekty, które zostały zrealizowane w 2023r. przez szkoły dla których organem prowadzącym jest Gmina Harasiuki

Zarówno w szkole podstawowej w Hucie Krzeszowskiej jak i w szkole podstawowej w Harasiukach realizowane są tzw. projekty miękkie. Fundusze na realizację takich projektów pozyskiwane są zarówno ze źródeł zewnętrznych jak również dotowanych przez Wójta Gminy Harasiuki.

Projekty i programy edukacyjne, które były realizowane w 2023r. przez szkołę w Hucie Krzeszowskiej to: Akademia Bezpiecznego Puchatka, Narodowe Czytanie, Szkoła Pamięta, Szkoła do hymnu, Razem na Święta, Wszystkie dzieci zbierają elektrośmieci, Program Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży BAKCYL, Akcja Żonkile, Twoje dane Twoja sprawa, Akademia Małych Zdobywców, Klimat ! Akcja ! Demokracja !, Polakom na Ukrainie, Akcja „Światowy Dzień Wody z PAH”, Serce i Pomoc, Skąd się biorą produkty ekologiczne, Nie pal przy mnie proszę, Zawsze razem, Bieg po zdrowie, Znajdź właściwe rozwiązanie, Zapobieganie HIV i chorobom przenoszonym drogą płciową – edukacja młodzieży szkolnej.

Projekty i programy edukacyjne, które były realizowane w 2023r. w szkole podstawowej w Harasiukach: Międzynarodowy projekt edukacyjny eTwinning One world – unique countries, Ogólnopolski projekt edukacyjny Wspólnie mocniejsi – uczymy się przez itegrację!, Serce i Pomoc, Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej

Publiczna Szkoła Podstawowa w Harasiukach umożliwia funkcjonowanie organizacji harcerskiej, której celem jest działalność wychowawcza, kształtowanie u młodych ludzi pożądaných społecznych postaw, stwarzanie warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcia uczniów

Najzdolniejsi uczniowie wyłonieni w konkursach przeprowadzanych w szkołach, wybierani są do reprezentowania gminy na szczeblu powiatowym, wojewódzkim czy ogólnopolskim min:

1. Podkarpackie BALTIE 2023 – etap wojewódzki – uczennica kl. VIII z PSP w Hucie Krzeszowskiej uzyskała dyplom laureata
2. Międzynarodowy Konkurs Programistyczny BALTIE 2023 Finał – 3 uczniów kl. VIII z PSP w Hucie Krzeszowskiej uzyskał tytuł finalisty natomiast 2 uczniów z kl. VII uzyskało tytuł finalistów na szczeblu wojewódzkim.
3. Ogólnopolski konkurs „Wielka Liga Czytelników” – 2 uczniów kl. II i 1 uczeń kl. III otrzymało tytuł Mistrza Powiatu, Mistrza Województwa i Mistrza Polski z szkoły Huta Krzeszowska.
4. Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym – eliminacje wojewódzkie – IV m-ce dla 3 uczniów z PSP Huta Krzeszowska
5. Powiatowy Konkurs Plastyczny pn. „Zmień palenie na zdrowe żywienie” – uczeń kl. III szkoły podstawowej w Hucie Krzeszowskiej zajął I miejsce.
6. Powiatowy Konkurs o Zdrowiu edycja II – uczennica kl. VIII PSP Huta Krzeszowska zajęła I miejsce.
7. Przedmiotowy konkurs z języka polskiego organizowany przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty na etapie wojewódzkim – uczennica kl. VIII PSP w Harasiukach uzyskała tytuł laureata.
8. Przedmiotowy konkurs z języka angielskiego organizowany przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty – etap wojewódzki – uczennica kl. VII ze szkoły podstawowej w Harasiukach uzyskała tytuł finalisty.
9. Przedmiotowy konkurs z biologii organizowany przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty na etapie wojewódzkim – uczeń kl. VIII ze szkoły w Harasiukach zdobył tytuł finalisty.
10. Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” – uczeń kl. VIII Publicznej Szkoły Podstawowej w Harasiukach zdobył II miejsce na etapie wojewódzkim, natomiast VII na etapie krajowym.
11. Ogólnopolski konkurs Nauk Przyrodniczych „Świetlik” – uczeń kl. VIII Publicznej Szkoły Podstawowej w Harasiukach na etapie ogólnopolskim uzyskał tytuł laureata II m-ca.
12. Konkurs semestralny ZUCH – uczeń kl. I z Harasiuk laureatem na etapie ogólnopolskim.
13. Międzynarodowy konkurs Kangur matematyczny – uczeń kl. III z Harasiuk otrzymał wyróżnienie na etapie międzynarodowym.
14. Międzynarodowy Konkurs programistyczny Baltie 2023 - etap wojewódzki, finalistą został uczeń kl. VIII z Harasiuk, natomiast w finale otrzymał tytuł laureata.

15. XII Podkarpacki Konkurs Twórczości Literackiej „Gdy słowa dojrzewają” – etap wojewódzki uczennica kl. VII z Harasiuki zajęła II miejsce, natomiast uczennica kl. VIII otrzymała wyróżnienie.

4.7 Bezpieczeństwo.

4.7.1. Ochotnicza Straż Pożarna.

Na terenie Gminy Harasiuki funkcjonuje 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Jednostki te zlokalizowane są w miejscowościach: Banachy, Gózd, Harasiuki, Hucisko, Huta Krzeszowska Huta Nowa, Huta Podgórna, Krzeszów Górny, Łazory i Maziarnia. Dwie jednostki: OSP Harasiuki i OSP Gózd należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

Stan środków trwałych (pojazdy) w poszczególnych jednostek OSP wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.:

Lp.	Jednostka OSP	Marka	Typ, model	Rok produkcji
1.	Harasiuki	MAN	GBA	2019
2.		Ford Transit	GLM	2003
3.	Gózd	MAN	GBA	2020
4.	Hucisko	Renault	GBA	2022
5.		Magirus	GBA	1973
6.	Krzeszów Górny	Renault	GBA	2010
7.		Magirus	GBA	1974
8.		Nissan Primera	operacyjny	1998
9.	Łazory	STAR 266	GBA	1974
10.		STAR 26	GBA	1974 wycofany
11.	Maziarnia	STAR 266	GBA	1983
12.	Banachy	ŻUK	GLM	1993
13.	Huta Krzeszowska	ŻUK	GLM	1971
14.	Huta Nowa	ŻUK	GLM	1994
15.	Huta Podgórna	Renault MASTER	GLM	2020

Opracowanie własne.

Liczba druhów w poszczególnych jednostkach OSP w 2023 r.:

Lp.	Jednostka OSP	Liczba druhów	Liczba dh. wg. grup
1.	Harasiuki	72	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach
			Członkowie honorowi
			Członkowie wspierający
			MDP
2.	Gózd	55	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach
			Członkowie honorowi
			Członkowie wspierający
			MDP
3.	Krzeszów Górny	38	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach
			Członkowie honorowi
			Członkowie wspierający
			MDP

4.	Hucisko	43	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	39/19
			Członkowie honorowi	4
			Członkowie wspierający	0
			MDP	0
5.	Łazory	40	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	38/11
			Członkowie honorowi	2
			Członkowie wspierający	0
			MDP	10
6.	Banachy	20	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	20/4
			Członkowie honorowi	0
			Członkowie wspierający	0
			MDP	0
7.	Huta Nowa	33	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	32/4
			Członkowie honorowi	0
			Członkowie wspierający	1
			MDP	0
8.	Huta Krzeszowska	26	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	23/9
			Członkowie honorowi	3
			Członkowie wspierający	0
			MDP	0
9.	Maziarnia	18	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	13/6
			Członkowie honorowi	4
			Członkowie wspierający	0
			MDP	0
10.	Huta Podgórna	26	Zwyczajni /mogą brać udział w akcjach	18/2
			Członkowie honorowi	0
			Członkowie wspierający	0
			MDP	0

Informacje ogólne:

- liczba OSP - 10
- zarejestrowanych w KRS - 10
- posiadających REGON - 10
- posiadających NIP - 10
- posiadających konto bankowe - 10

Charakterystyka OSP

- włączonych do KSRG - 2
- pozostałe - 8

Jednostki Operacyjno-Techniczne

- powołano JOT - 10

- III kategorii - 2 (KSRG)
- IV kategorii - 8
- stan osobowy JOT - 70

Doposażenie oraz wyszkolenie w jednostkach OSP umożliwiające podjęcie działań

- ratowniczo-gaśniczych w czasie pożarów - 10 (jednostek OSP)
- ratownictwa technicznego i drogowego - 2 (OSP Harasiuki, OSP Gózd)
- ratownictwa medycznego - 2 (KSRG)
- ratownictwa powodziowego - 10 (jednostek OSP)

W tym:

	OGÓŁEM
- strażacy ratownicy OSP (stopnia podstawowego)	- 118 druhów
- kierownicy konserwatorzy sprzętu ratowniczego	- 17
- z zakresu ratownictwa technicznego	- 34
- z zakresu kierowania ruchem drogowym podczas działań ratowniczych	- 27
- z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy	- 17
- z zakresu zabezpieczenia lądowania LPR	- 10
- pletwonurkowie	- 2
- sternicy motorowodni	- 11
- dowódcy OSP	- 17
- naczelnicy OSP	- 13
- pilarze do drewna	- 32
- pilarze do stali i betonu	- 2

Członkowie OSP

- mężczyźni w wieku 18-65 lat - 342 druhów
- w tym;

- Członkowie zwyczajni OSP / w wieku 18-65 lat /
mogący brać bezpośredni udział w akcjach

<u>ratowniczo-gaśniczych</u>	- 118 druhów
- członkowie wspierający	- 7
- członkowie honorowi	- 9

Kobiece Drużyny Pożarnicze (KDP)

- liczba KDP (Kobieca Drużyna Pożarnicza) - 1

Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze

- Liczba drużyn - 3
 - liczba sekcji - 3
 - członkowie ogółem - 26
- w tym;
- chłopcy - 18
 - dziewczęta - 8

Samochody ratowniczo-gaśnicze średnie (GBA)

- powyżej 31 lat - 2 (OSP Łazory, OSP Maziarnia)
- nowsze używane - 1 (OSP Krzeszów Górny)
- nowe (rok 2019, 2020, 2022) - 2 (OSP Harasiuki, OSP Gózd, OSP Hucisko)

Samochody ratowniczo-gaśnicze lekkie (GLM)

- od 11 do 20 lat - 1 (OSP Harasiuki)
- od 21 do 30 lat - 2 (OSP Banachy, Huta Nowa)
- powyżej 31 lat - 1 (OSP Huta Krzeszowska)
- nowe (rok 2020) - 1 (OSP Huta Podgórna)

Pojazdy operacyjne (do 2 ton)

- od 11 do 20 lat - 1 (OSP Krzeszów Górny)

Motopompy

- pożarnicze - 11 (wszystkie jednostki w tym Harasiuki 2 szt.)
- szlamowe - 9 (Gózd, Harasiuki -3 szt., Hucisko – 2 szt., Huta Nowa, Łazory, Krzeszów Górny)
- pływające - 8 (Banachy, Harasiuki, Huta Krzeszowska, Huta Podgórna, Krzeszów Górny, Łazory, Gózd, Maziarnia)

Sprzęt ratowniczy

- pilarki do drewna - 14 szt. + (2 szt. podkrzesywarka)
- piła do betonu - 2 szt.
- sprzęt hydrauliczny LUKAS - 3 kpl.
- dron z kamerą termowizyjną - 1 szt.

Agregaty prądotwórcze

- jednofazowe (do 2,2 KW) - 8 szt.
- trójfazowe - 2 szt.
- detektor do pomiaru tlenu i dwutlenku węgla - 2 szt.

Sprzęt ochrony dróg oddechowych (jednostki włączone do KSRRG plus OSP Hucisko)

- aparaty nadciśnieniowe - 9 kpl.
- maski do aparatów - 9 szt.
- czujniki bezruchu - 8 szt.

Wężę

- tłoczne W-110 - 3 szt.
- tłoczne W-75 - 84 szt.
- tłoczne W-52 - 115 szt.
- tłoczne W-25 - 9 szt.
- ssawne - 28 szt.

Środki ochrony indywidualnej

- ubrania specjalne - 68 kpl.
- ubranie koszarowe - 190 kpl.
- obuwie bojowe - 212 par
- hełmy - 109 szt.
- kominiarki strażackie - 76 szt.
- rękawice specjalne - 95 pary
- kombinezon ochronny przeciw szerszeniom - 11 kpl.
- ubranie wyjściowe - 305 kpl.

Ekwipunek osobisty strażaka

- pasy bojowe - 110 szt.
- latarki - 28
- zatrzaśniki - 49
- toporki - 59

Zestaw do ratownictwa medycznego (jednostki w KSRG)

- bez tlenoterapii - 4 kpl.
- sanie (deska) lodowe - 2 szt.
- defibrylatory - 2 szt.

Liczba interwencji podjętych przez jednostki OSP w 2023 r. wyniosła **58**, to jest o **45** wyjazdów mniej niż w roku 2022. Liczba interwencji w poszczególnych jednostkach przedstawia się następująco

Statystyka wyjazdów ostatnich 4 lat:

Jednostka OSP	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
BANACHY	1	0	0	0
GÓZD	19	13	30	15
HARASIUKI	38	65	58	33
HUCISKO	2	4	3	4
HUTA KRZESZOWSKA	1	1	0	1
HUTA NOWA	0	0	1	1
HUTA PODGÓRNA	2	1	2	1
KRZESZÓW GÓRNY	2	1	5	1
ŁAZORY	2	1	2	1
MAZIARNIA	6	1	2	1
RAZEM	73	87	103	58

Opracowanie własne.

Zakupy i remonty w 2022 r.

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Harasiuki złożyły wnioski na dofinansowanie zadania realizowanego w ramach programu priorytetowego „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych” z udziałem środków udostępnionych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Wnioski złożyło 8 jednostek OSP na łączną kwotę **39 074,20 zł** za którą zakupiono:

- kombinezon ochronny na owady - 5 szt.
- piła spalinowa do drewna - 2 szt.
- miernik dwugazowy - 1 szt.
- generator (agregat) prądotwórczy 1 faz. - 3 szt.
- generator (agregat) prądotwórczy 3 faz. - 1 szt.
- aparat powietrzny z maską FENZY - 1 kpl.
- węże ssawne 110 - 2 szt.
- węże tłoczne W-52 - 2 szt.

- węże tłoczne W-75 - 2 szt.
- plecakowy opryskiwacz spalinowy - 2 szt.

Na podstawie umowy o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych” zawartej pomiędzy Skarbem Państwa – Komendą Główną PSP a OSP Krzeszów Górny i Huta Krzeszowska na kwotę 21 746,40 zł. zakupiono dla jednostek po 4 kpl. ubrań specjalnych z czego:

KG PSP	- 12 350,00 zł
Gmina	- 9 396,40 zł

Na podstawie rozkazu 3/2023 Komendanta Powiatowego PSP w Nisku z dnia 20 marca 2023r. nieodpłatnie został przekazany z KP PSP w Nisku dla OSP Krzeszów Górny średni samochód ratowniczo-gaśniczy marki Renault rok produkcji 2010, który zastąpił mocno wyeksploatowanego Magirusa z 1974r.

Dotacje dla jednostek w KSRG

OSP Gózd

Kwota 4 282 zł

Zakupiono:

Buty strażackie bojowe, szperacz ładowalny, wiertarko-wkrętarka, rękawice strażackie

OSP Harasiuki

Kwota 4 330,00 zł.

Zakupiono:

Kominiarki niepalne, obuwie strażackie skórzane, pasy transportowe z napinaczem, sprzęt do oznaczania terenu akcji, noszak do węży, osłona na kierownicę zabezpieczająca przed wybuchem poduszki powietrznej.

Ponadto wykonano:

Przeglądy okresowe aparatów powietrznych i masek KSRG, - 6 090,96 zł.

Przegląd okresowy urządzeń hydraulicznych i pneumatycznych LUKAS

OSP Gózd, Harasiuki i Huta Podgórna - 1 770,00 zł.

Działalność szkoleniowo-prewencyjna i kulturalna, Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie Gminy Harasiuki w roku 2021.

W okresie od 31 stycznia – 2 kwietnia 2023 w KP PSP w Nisku przeprowadzone zostało szkolenie podstawowe dla strażaków ratowników z terenu powiatu niżańskiego kurs ukończyło:

- OSP Harasiuki - 2 strażaków,
- OSP Hucisko - 4 strażaków
- OSP Huta Krzeszowska - 5 strażaków
- OSP Łazory - 1 strażak

W okresie od 30 października do 17 grudnia w KP PSP w Nisku przeprowadzone zostało kolejne szkolenie podstawowe dla strażaków ratowników z terenu powiatu niżańskiego kurs ukończyło:

- OSP Gózd - 4 strażaków,
- OSP Harasiuki - 1 strażak,
- OSP Hucisko - 6 strażaków,
- OSP Krzeszów Górny - 3 strażaków.

W dniu 4 kwietnia 2023r. odbył się OTWP szczebla gminnego (szkoła Harasiuki) w dwóch grupach wiekowych (I grupa klasy I – IV, II grupa klasy od V – VIII).

W I grupie wygrał Adrian Kołodziejczyk ze Szkoły Podstawowej w Hucisku, w II grupie Michał Szabat z PSP Harasiuki i zakwalifikowali się do szczebla Powiatowego OTWP który odbył się w KP PSP w Nisku w dniu 20 kwietnia br. tam również wygrał Michał Szabat i zakwalifikował się do szczebla wojewódzkiego. Na szczeblu wojewódzkim zajął 3 miejsce i zakwalifikował się do szczebla centralnego gdzie zajął 7 miejsce.

4 czerwca br. w Hucie Krzeszowskiej odbył się gminny Dzień strażaka powiązany z 60-leciem powstania jednostki OSP Gózd oraz przekazanie i poświęceniem nowo zakupionego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego marki Renault dla jednostki OSP Hucisko.

9 lipca odbył się rajd rowerowy o Puchar Wójta Gminy Harasiuki, jednostki OSP z terenu gminy brały udział w zabezpieczeniu trasy wyścigu.

27 sierpnia jednostki OSP brały udział w zabezpieczeniu cyklicznej imprezy gminnej (GRZYBY- Harasiuki 2023),

17 września strażacy z terenu gminy Harasiuki brały udział w 84 rocznicę walk pod Banachami we Mszy Św. Polowej podczas której wystawione zostały poczty sztandarowe.

W dniu 5 października w Zarzeczcu odbyły się powiatowe ćwiczenia jednostek OSP włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, w których udział wzięły dwie jednostki z Gminy Harasiuki Gózd i Harasiuki.

12 listopada w Rudniku nad Sanem odbyły się pierwsze halowe zawody sportowo-pożarnicze powiatu niżańskiego Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.

Gminę Harasiuki reprezentowała MDP przy OSP Harasiuki, które zajęły:

- Dziewczęta - II miejsce
- Chłopcy - VII miejsce

Ponadto:

Złożono wniosek pn. „Rozwijanie systemu ratownictwa – zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego typu lekkiego oraz wyposażenie jednostki OSP Harasiuki włączonej do KSRG” w ramach działania FEPK. 02.05 Adaptacja do zmian klimatu,

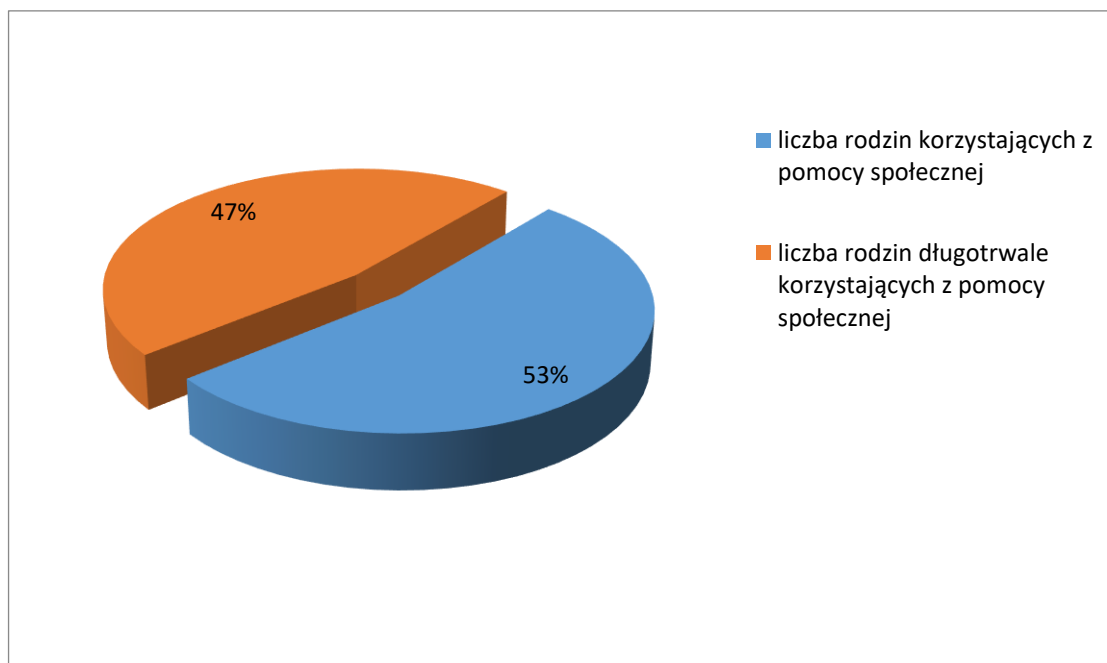
- rozpoczęto I etap budowy garażu dla OSP Harasiuki,
- opracowany został projekt rozbudowy garażu OSP w Krzeszowie Górnym,

4.8 Pomoc społeczna.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach działa od 1 maja 1990r. Pomoc społeczna jest określana jako „instytucja polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia”. Zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej zatrudniają pracowników socjalnych jako realizatorów pomocy społecznej. Ośrodek obejmuje swoim działaniem teren gminy Harasiuki.

W ośrodku zatrudnionych jest 9 pracowników: kierownik, główny księgowy, 3 pracowników socjalnych, 1 opiekun, 2 osoby obsługujące świadczenia rodzinne, stypendia szkolne, prowadzące sprawy alkoholowe oraz przemoc w rodzinie oraz 1 asystent rodziny. Skuteczna realizacja zadań nie jest możliwa bez współdziałania z władzami samorządowymi, kuratorami sądowymi, ZUS-em, KRUS-em, służbą zdrowia, szkołami, parafiami, sołtysami i innymi jednostkami zainteresowanymi problemami osób będących w trudnej sytuacji. Współpraca ta pozwala na zintegrowanie działań na rzecz osób potrzebujących wsparcia.

W ramach świadczeń z pomocy społecznej w 2023r. pomocą objęto **167** rodzin, w tym **148** rodzin długotrwale korzystających ze świadczeń, co prezentuje poniższy diagram:

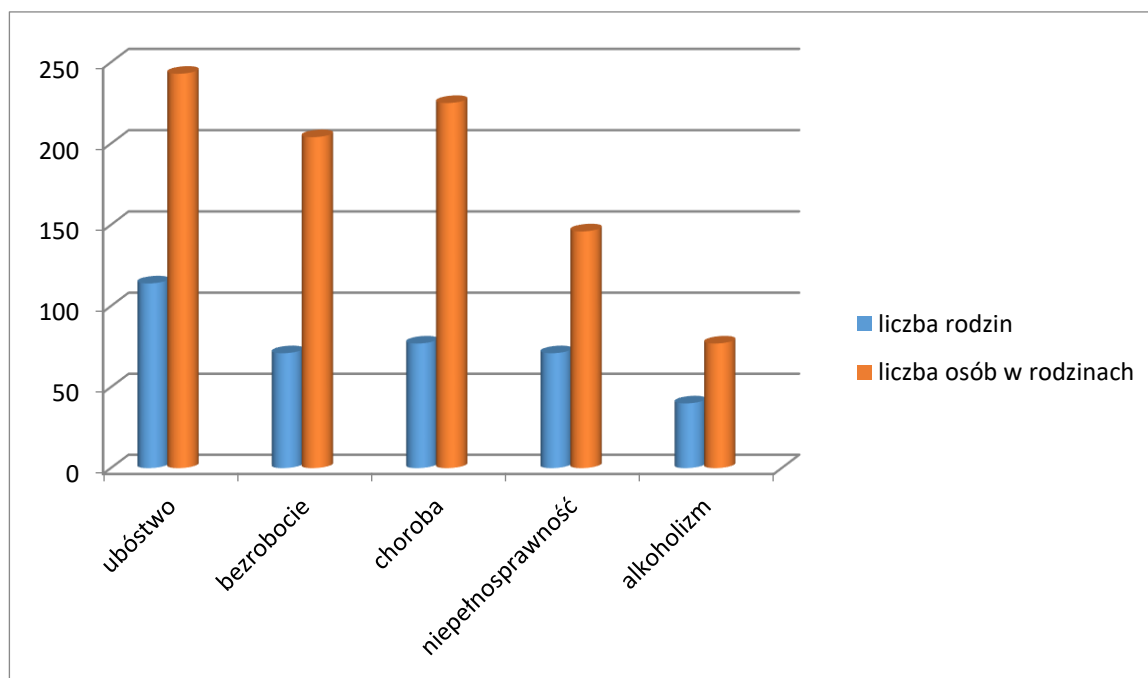

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Harasiukach

W 2023 r. udzielono następujących form pomocy: zasiłek stały **48** osób na kwotę **297 868,13** zł, zasiłki okresowe **53** rodziny na kwotę **173 917,83** zł, zasiłki celowe **31** rodzin na kwotę **33 287,00** zł, zasiłki celowe z programu „Posiłek w szkole i w domu” **98** rodzin na kwotę **116 042,50** zł pomoc w formie dożywiania dla uczniów „Posiłek w szkole i w domu” **94** dzieci na kwotę **68 392,50** zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach realizował usługi opiekuńcze. Na realizację w/w usług wydatkowano kwotę **72 542,08 zł**. Środki te stanowią wynagrodzenie dla osoby zatrudnionej na umowę o pracę, która świadczyła usługi opiekuńcze dla 7 osób starszych. Ponadto Gmina przystąpiła do realizacji programu Opieka 75+ w ramach tego zadania usługi były świadczone u 5 osób. **21** osób otrzymało wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad całkowicie ubezwłasnowolnionym członkiem rodziny na kwotę **121 540,00 zł**.

Głównymi powodami udzielania pomocy były: ubóstwo **114** rodziny (**243** osoby w rodzinach), bezrobocie **71** rodziny (**204** osób w rodzinach), długotrwała choroba **77** rodzin (**225** osób w rodzinach), niepełnosprawność **71** rodzin (**146** osób w rodzinach), alkoholizm **40** rodzin (**73** osoby w rodzinach), co przedstawia poniższy wykres:

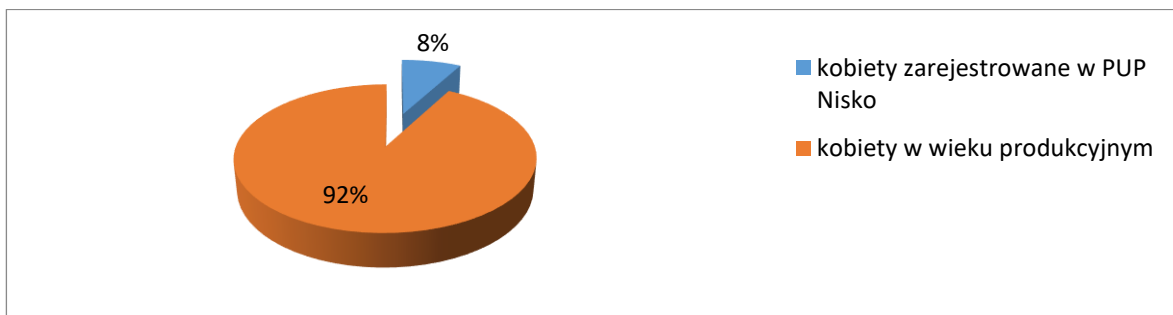

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Harasiukach

W domach pomocy społecznej w 2023 r. przebywało 7 osób za które gmina wniosła opłaty w wysokości **318 025,74 zł**.

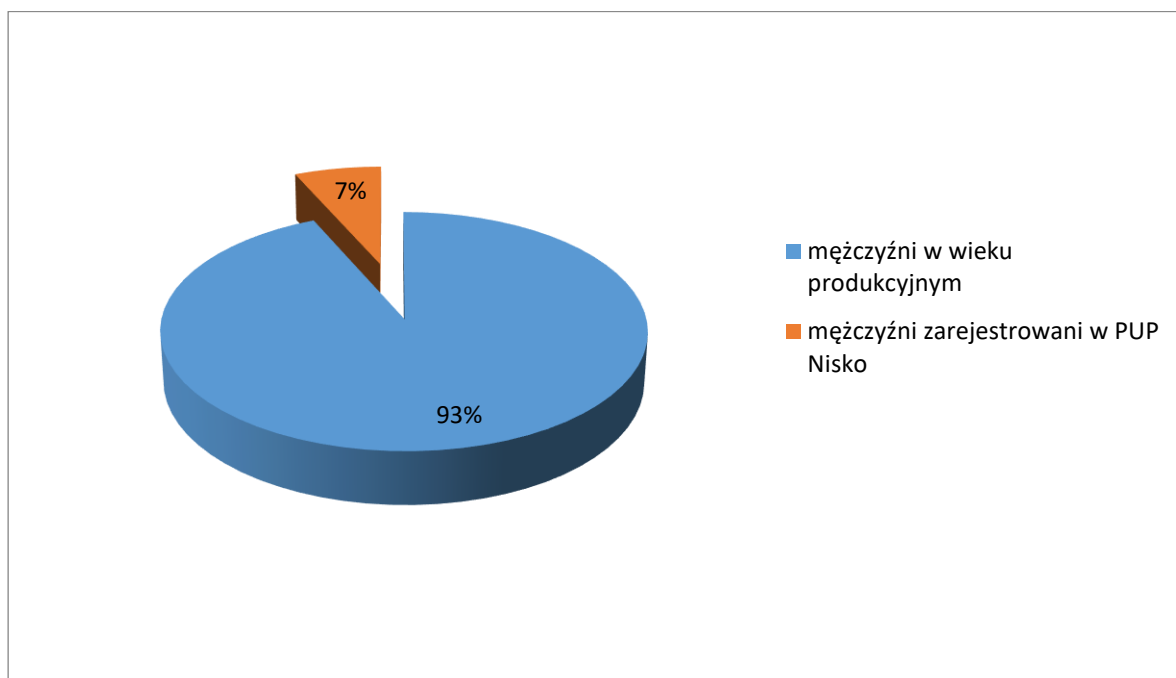
Na terenie naszej gminy nie mamy osób bezdomnych. Niemniej jednak ze schroniskiem w Dębicy jest podpisana umowa na zabezpieczenie miejsc dla ewentualnych bezdomnych, za tzw. gotowość nie jest pobierana odpłatność. Uchwałą Nr XL/195/2018 Rady Gminy Harasiuki z dnia 8 czerwca 2018r. przyjęto szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych. Po ubóstwie największą grupę korzystających ze świadczeń pomocy społecznej stanowią osoby bezrobotne. Na dzień 31 grudnia 2023r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nisku zarejestrowanych z terenu naszej Gminy było 293 osób, w tym 143 kobiety.

Struktura kobiet bezrobotnych w stosunku do kobiet w wieku produkcyjnym w gminie Harasiuki stan na 31 grudnia 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku

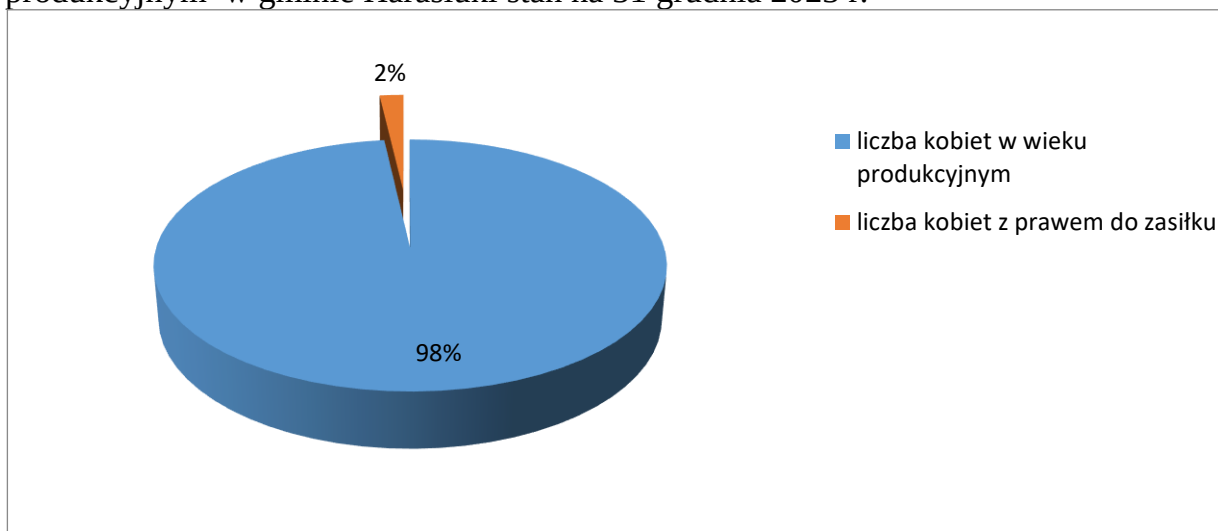
Struktura mężczyzn bezrobotnych w stosunku do mężczyzn w wieku produkcyjnym w gminie Harasiuki stan na 31 grudnia 2023 r.

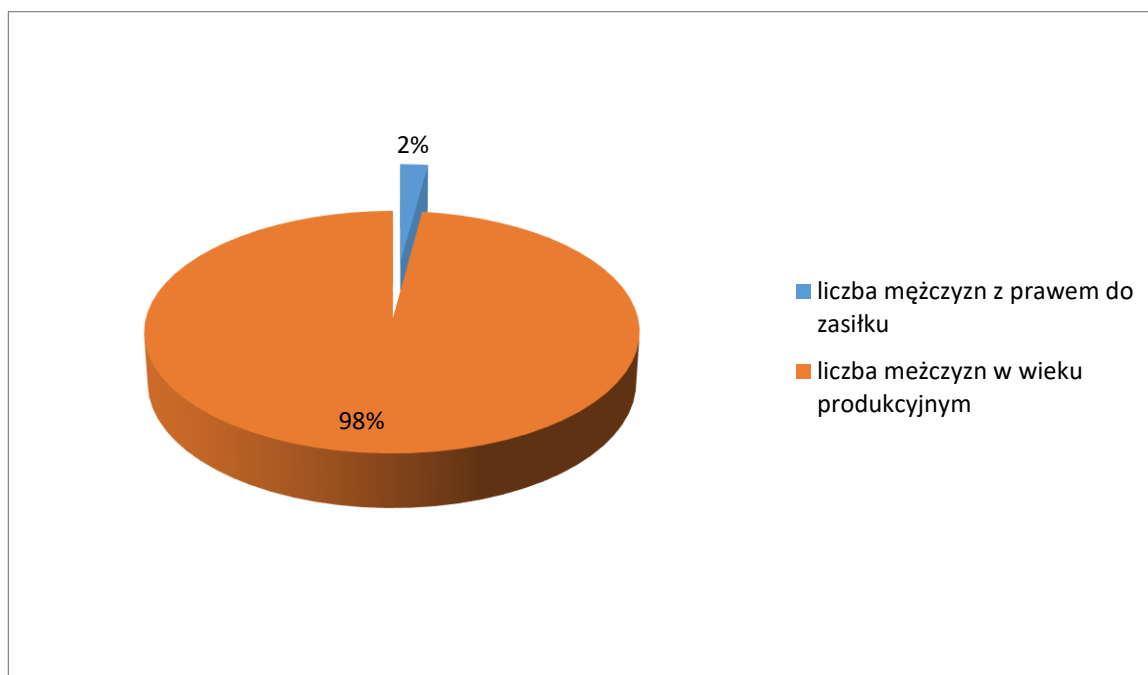
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku

Z prawem do zasiłku zarejestrowanych było 55 osób, w tym 31 kobiet.

Struktura kobiet z prawem do zasiłku dla bezrobotnych w stosunku do kobiet w wieku produkcyjnym w gminie Harasiuki stan na 31 grudnia 2023 r.

Struktura mężczyzn z prawem do zasiłku dla bezrobotnych w stosunku do mężczyzn w wieku produkcyjnym w gminie Harasiuki stan na 31 grudnia 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku

Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku zarówno w upowszechnianiu ofert pracy jak i informowaniu o poradnictwie zawodowym, przekazujemy również informacje o potrzebach szkoleniowych dla naszych klientów. Współpracujemy przy organizowaniu prac społecznie użytecznych na terenie gminy Harasiuki. W dniu 16 kwietnia 2013 r. została zawarta umowa Nr 5/SEPI/2013 w sprawie udostępniania danych osobowych.

W dniu 12 grudnia 2014 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Nisku a Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Harasiukach, które określa zakres i tryb współdziałania w szczególności przy wykonywaniu zadań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach przekazuje na początku każdego roku listę osób chętnych do wykonywania prac społecznie użytecznych do Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku.

W ramach prac społecznie użytecznych w 2023 r. zaktywizowanych było 2 osoby, które wykonywały prace od kwietnia 2023 r. do grudnia 2023r. Ponadto w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” prace wykonywała 1 osoba w okresie od marca 2023 r. do grudnia 2023 r. Łączny koszt poniesiony przez gminę na organizację prac społecznie użytecznych wyniósł **8 569,00 zł (1 949,60 zł - środki własne gminy, 6 619,40 zł- refundacja z Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku)**.

W 2023 r. przyznano stypendia szkolne dla **74** uczniów na kwotę **98 738,80 zł** oraz stypendia szkolne 5 uczniów posiadających obywatelstwo ukraińskie. Dla 5 uczniów zasiłki szkolne na kwotę **2 860,00 zł**. W ramach zadań zleconych Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach w 2023 r. wypłacał następujące świadczenia:

- 1) świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłacono **6** rodzin na kwotę **51 000,00 zł**,
- 2) zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wypłacono dla **351** dzieci z **186** rodzin na kwotę **632 481,28 zł**.
- 3) zasiłek pielęgnacyjny wypłacono dla **254** osób na kwotę **606 510,40 zł**,

- 4) świadczenie pielęgnacyjne wypłacono dla **194** rodzin na kwotę **5 048 669,30 zł**,
- 5) specjalny zasiłek opiekuńczy wypłacono dla **11** rodzin na kwotę **51 550,70 zł**,
- 6) jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka wypłacono dla **24** rodzin na kwotę **24 000,00 zł**,
- 7) świadczenie rodzicielskie wypłacono dla **22** rodzin na kwotę **112 119,40 zł**,
- 8) zasiłek dla opiekuna wypłacono dla **1** rodziny na kwotę **620,00 zł**.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach przy współpracy z Bankiem Żywności w Tarnobrzegu realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021. Obok pomocy żywnościowej dla mieszkańców gminy prowadzone były działania towarzyszące. Dla **489** rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji wydano łącznie ponad **6,58 ton żywności** w formie paczek. Wydano **952** paczki żywnościowe.

Uchwałą Nr II/12/2018 Rady Gminy Harasiuki z dnia 6 grudnia 2018 r. Gmina Harasiuki przystąpiła do programu „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach tego programu wypłacane są zasiłki na zakup żywności oraz opłacane są obiady dla dzieci uczęszczających do szkoły. W ramach w/w programu udzielono wsparcia dla **120** rodzin na łączną kwotę **184 435,00 zł**.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem realizacji ustawy, UCHWAŁĄ nr L/320/2022 Rady Gminy Harasiuki z dnia 9 grudnia 2022 r. został przyjęty Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2023-2026. Zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej spowodowała konieczność powołania nowych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W związku z powyższym Zarządzeniem nr 139/2023 Wójta Gminy Harasiuki z dnia 12 września 2023 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Harasiuki. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada również na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania nowych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej. Obecnie nowy program jest opracowywany.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Harasiukach, Kurator Sądowy, przedstawiciel służby zdrowia, Kierownik Zespołu Obsługi Szkół, Kierownik Posterunku Policji w Harasiukach oraz przedstawiciel organizacji pozarządowej. W 2023r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 5 Niebieskich Kart – A (wszystkie Niebieskie Karty – A zostały założone przez policję)

W 2023 r. odbyło się **11** posiedzeń grup roboczych oraz 1 posiedzenie grupy diagnostyczno - pomocowej Zespołu Interdyscyplinarnego. Grupy robocze pracowały w **7** rodzinach uwikłanych w przemoc. Członkowie grup roboczych z osobami doświadczającymi przemocy sporządzili łącznie **4** Niebieskie Karty – C, natomiast z osobami stosującymi przemoc zostało sporządzone łącznie **2** Niebieskie Karty – D. W stosunku do **1** rodziny uwikłanej w przemoc w rodzinie zostało złożone zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Nisku o prawdopodobieństwie popełnienia przestępstwa.

Członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego na podstawie § 18 ust. 1, pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zakończenie procedury następuje w przypadku – ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy zakończyli procedurę Niebieskiej Karty w **6** rodzinach. Jak wynika z Niebieskich Kart – A najczęściej stosowana była przemoc psychiczna, fizyczna oraz przemoc ekonomiczna.

Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania - 2023 r.

Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocy w rodzinach		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
7	7	0	0

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Harasiukach

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze*	osoby niepełno- sprawne		osoby starsze*	osoby niepełno- sprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełno- sprawne **
8	7	1	0	1	0	1	0	0	0	0

* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

**dzieci od 0 do 18 roku życia.

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Harasiukach

Ośrodek dysponuje sprzętem rehabilitacyjnym, który jest wypożyczany nieodpłatnie osobom potrzebującym.

UCHWAŁĄ nr LIV/351/2023 Rady Gminy Harasiuki z dnia 27 marca 2023 r. został uchwalony Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025. Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Realizowane w ramach programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Realizacja programu odbywa się za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem w procesie zmian z wykorzystywaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Harasiukach zatrudnia asystenta rodziny, który w 2023r. pracował z 12 rodzinami, w których wychowywanych jest 24 dzieci. W 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 8 dzieci; w tym 4 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, 1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej oraz 3 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej. Łączna kwota kosztów za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wyniosła 169 124,35 zł.

Kolejnym programem kierowanym do rodzin wielodzietnych to Karta Dużej Rodziny polegający na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług i innych form działalności. W 2023r. zostało złożonych 96 wniosków o przyznanie karty dużej rodziny. Karty dużej rodziny otrzymało 193 osób, w tym 42 dzieci.

Programy, które oferuje rząd powodują poprawę sytuacji materialnej rodzin, jej statusu. Jednakże pojawiający się problem starzenia społeczeństwa powoduje, że zmienia się krąg klientów pomocy społecznej. Pojawia się problem zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom samotnym, niepełnosprawnym, które nie mogą liczyć na pomoc rodziny.

4.9 Realizacja uchwał Rady Gminy Harasiuki.

W 2023 r. Wójt Gminy Harasiuki wykonał **93 UCHWAŁ** Rady Gminy Harasiuki przygotowanych przez poszczególne referaty Urzędu Gminy Harasiuki, w tym:

Lp.	Referat stanowisko/nazwa jednostki gminy	Ilość przygotowanych uchwał
1.	Referat Finansów	46
2.	Referat Organizacyjny	18
3.	Referat Rozwoju Gospodarczego	11
4.	Referat Spraw Obywatelskich	3
5.	Ośrodek Pomocy Społecznej	10
6.	Zakład Usług Komunalnych	2
7.	Zespół Obsługi Szkół	3

ZARZĄDZENIA Wójta Gminy Harasiuki – 214

Wnioski o potwierdzenie profilu zaufanego – 78

4.10 Sprawy obywatelskie.

Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Harasiuki w 2023 r.

Lp.	Ilość działających w 2023 r. podmiotów gospodarczych	Ilość nowych działalności	Ilość zakończonych działalności	Ilość wznowionych działalności	Ilość zawieszonych działalności	Ilość wprowadzonych zmian	Liczba wszystkich wprowadzonych wniosków w 2023 r.
1.	195	25	18	6	5	28	48

Opracowanie własne na podstawie danych z raportu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Stan na dzień 31 grudnia 2023 r.

W 2023 r. wpisano do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (CEIDG) 14 nowych przedsiębiorców oraz wykreślono z CEIDG 7 przedsiębiorców.

W 2023 r. przyjęto 28 wnioski o zmianę wpisu w CEIDG, w tym 5 dotyczyło zawieszenia działalności gospodarczej oraz 6 wniosków o wznowienie działalności gospodarczej.

5 KULTURA, SPORT, PROMOCJA GMINY.

5.1. Kultura

5.1.1. Gminne Centrum Kultury

Gminne Centrum Kultury w Harasiukach w 2023 roku niezmiennie podtrzymuje swoją misję tworzenia kultury i tradycji lokalnej. Kluczowym elementem tej działalności jest organizacja i wspieranie inicjatyw, które pozwalają zarówno mieszkańcom jak i odwiedzającym zanurzyć się w bogactwie lokalnych tradycji i zwyczajów. Przykładem takiej inicjatywy jest „Zagroda Kowalska” w Krzeszowie Górnym, która stanowi żywe muzeum dawnych zawodów. Oferuje ona zarówno mieszkańcom gminy, jak i turystom

unikalną możliwość bezpośredniego kontaktu z tradycyjnymi rzemiosłami, takimi jak kowalstwo czy garncarstwo.

Ponadto, Gminne Centrum Kultury w Harasiukach odgrywa kluczową rolę w ożywianiu i promowaniu lokalnych tradycji poprzez działalność grup obrzędowych i zespołów artystycznych. Zespoły takie jak Zespół Obrzędowy z Sierakowa, Zespół obrzędowy z Łazor, Zespół kolędniczy „Herody” z Łazor, Kabaret „Sami Swoi” oraz Kapela Ludowa są żywym świadectwem zainteresowania i zaangażowania wspólnoty w pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego. Ich udział w konkursach i przeglądach, gdzie osiągają znaczące sukcesy, nie tylko buduje lokalne poczucie dumy, ale również wskazuje na wysoki poziom artystyczny i autentyczność prezentowanych tradycji.

Współpraca Gminnego Centrum Kultury w Harasiukach z organizacjami pozarządowymi oraz skupienie na różnorodności działalności kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych, podkreślają ważną rolę, jaką placówka ta odgrywa w społeczności. Działania te nie tylko umacniają lokalną tożsamość, ale również przyczyniają się do budowania mostów międzypokoleniowych, umożliwiając przekazanie cennych tradycji kolejnym pokoleniom. Ta wielowymiarowa i dynamiczna działalność kulturalna stanowi fundament dla zachowania i rozwoju bogactwa kulturowego gminy Harasiuki.

Gminne Centrum Kultury (GCK) w Harasiukach stanowi ważny punkt na mapie kulturalnej regionu, oferując różnorodną działalność artystyczną i edukacyjną. Dodatkowo, GCK prowadzi naukę gry na instrumentach muzycznych oraz organizuje zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży w dwóch grupach wiekowych. Działania te odbywają się głównie popołudniami i są skierowane do mieszkańców gminy Harasiuki, co sprzyja integracji społeczności lokalnej i rozwijaniu zainteresowań artystycznych oraz sportowych wśród młodszych pokoleń.

W roku 2023 Gminne Centrum Kultury w Harasiukach było zaangażowane w organizację licznych wydarzeń artystycznych i imprez kulturalnych, co podkreśla jego rolę jako aktywnego uczestnika życia kulturalnego gminy. Poprzez udział w takich inicjatywach, GCK nie tylko promuje kulturę i sztukę, ale również inspirowanie mieszkańców do aktywnego spędzania wolnego czasu i rozwijania własnych pasji. Współpraca z lokalnymi artystami oraz organizacjami pozarządowymi, pozwala na realizację ambitnych projektów, które przyczyniają się do wzbogacenia oferty kulturalnej gminy Harasiuki.

Dzięki dostępnym zasobom internetowym, takim jak strona <https://gckharasiuki.pl/> oraz profil na **Facebooku**, mieszkańcy i zainteresowane osoby z zewnątrz mogą na bieżąco śledzić kalendarz wydarzeń i uczestniczyć w życiu kulturalnym gminy. Inicjatywy takie jak te prowadzone przez GCK w Harasiukach są kluczowe dla zachowania i rozwijania lokalnej tożsamości kulturalnej, tworząc przestrzeń do wymiany myśli, doświadczeń i twórczej ekspresji.

Organizacja i udział GCK w wydarzeniach kulturalnych w 2023r. :

Styczeń:

- **6 stycznia** podczas Wojewódzkiego Przeglądu Widowisk Kolędniczych

w Kolbuszowej, Zespół „Herody” zdobył I nagrodę w Przeglądzie.

- **8 stycznia** na zaproszenie Stowarzyszenia „Trzy Kurzyny”, kolędnicy z Łazor wystąpili gościnnie dla mieszkańców Kurzyn i okolic
- **W ramach ferii zimowych 2023r.** Gminne Centrum Kultury w Harasiukach przygotowało specjalną ofertę zajęć:
- **17 i 18 stycznia** odbyły się warsztaty z fotografii analogowej, podczas których uczestnicy poznali technologię wywoływania zdjęć z kliszy filmowej
- **20 stycznia** w sali widowiskowej GCK wystąpił dla najmłodszych Teatr z Krakowa z widowiskiem „Zimowa opowieść”.
- **24 stycznia** odbyły się warsztaty kulinarne z udziałem KGW „Borowiczanki” z Harasiuk.
- **26 stycznia** zaplanowano zajęcia plastyczne z grafiką.
- **27 stycznia** na zakończenie zimowych spotkań, przygotowany został „Gminny Konkurs Kolęd i Pastorałek” podczas którego nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Ozdoba choinkowa”.
- **15 stycznia** Kapela ludowa z GCK, na zaproszenia - Proboszcza Parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Krzeszowie, wystąpiła z programem kolęd i pastorałek podczas Mszy Św. w kościele parafialnym.
- **15 stycznia** Zespół kolędniczy „Herody” na zaproszenie radnej P. Ewy Bieńko oraz KGW z Maziarni, wystąpił gościnnie w Remizie OSP dla okolicznych mieszkańców.
- **22 stycznia** Zespół kolędniczy „Herody” wziął udział w XIII Ogólnopolskim Przeglądzie Zespołów i Grup Kolędniczych w Lublinie.
- **29 stycznia** Kapela ludowa zagrała koncert kolęd w kościele pw. Miłosierdzia Bożego w Harasiukach, natomiast zespół kolędniczy „Herody” został zaproszony do świetlicy w Rogóżni.

Luty:

- **5 lutego** Zespół Kolędniczy "Herody" wziął udział w 21. Międzywojewódzkim Przeglądzie Grup Obrzędowych w Starym Dzikowie. Kolędnicy z Łazor zdobyli III miejsce.
- **10 lutego** Zespół „Herody” wziął udział w 51. Góralskim Karnawale w Bukowinie Tatrzańskiej. Nasi Kolędnicy reprezentowali województwo Podkarpackie po wcześniejszych kwalifikacjach podczas wojewódzkiego konkursu grup kolędniczych w Kolbuszowej. W Góralskim Karnawale udział wzięło ponad 50 grup kolędniczych z Podhala i terenu Polski, zespół kolędniczy „Herody” zdobył wyróżnienie w konkursie, potwierdzając wysoki poziom artystyczny prezentowanego widowiska.
- **26 lutego** w Gminnym Centrum Kultury odbyło się spotkanie poetycko-muzyczne poświęcone twórczości nieżyjącej już poetki i malarki Pani Stanisławy Pudełkiewicz z Krzeszowa. Montaż poetycko-muzyczny został przygotowany przez Grupę Teatralną „KUŹNIA”, z którą GCK współpracuje. Ponadto w dniach

od 26 lutego – 17 marca w sali widowiskowej przygotowana została wystawa obrazów autorstwa P. Pudelkiewicz.

Marzec:

- **3 marca** Zespół Obrzędowy z Łazor działający pod patronatem GCK, wziął udział w 48. Międzywojewódzkim Sejmiku Wiejskich Zespołów Teatralnych w Tarnogrodzie. Grupa obrzędowa z Łazor prezentowała widowisko pt. "Sto lat temu", które zostało docenione przez komisję konkursową podczas omawiania prezentacji teatralnych.
- **11 marca** w sali GCK zorganizowano „Warsztaty Pisanek” dla uczniów Szkół z terenu gminy. Warsztaty prowadzone były pod okiem instruktora, w programie warsztatów znalazły się informacje związane z tradycją oraz technikami zdobienia pisanek w naszym regionie, ponadto uczestnicy warsztatów mogli wykonać własną pisanekę. W organizację i prowadzenie warsztów zaangażowani byli pracownicy Biblioteki.
- W **marcu** odbyła się kolejna edycja Konkursu plastycznego dla Szkół „Pisanka Wielkanocna 2023”
- **19 marca** w sali widowiskowej GCK odbył się spektakl teatralny pt. „Wymarzony” w wykonaniu amatorskiego Teatru „ROZTERKA” z gminy Sadowie. Była to komedia romantyczna, a w rolę głównych bohaterów wcielili się pracownicy Urzędu Gminy w Sadowiu.

Kwiecień:

- **1 kwietnia** podczas Wojewódzkiej Wystawy Tradycyjnej Podkarpackiej Pisanki Wielkanocnej 2023r. w Rzeszowie, nagrodzone zostały dwie reprezentantki naszej gminy za tradycyjne pisanki podkarpackie zgłoszone do konkursu.
- **W dniach od 2 - 9 kwietnia** Gminne Centrum Kultury w Harasiukach uczestniczyło w przygotowaniach do Misterium Męki Pańskiej, które co roku wystawiane jest w kościele parafialnym p.w. Miłosierdzia Bożego w Harasiukach. Począwszy od procesji Niedzieli Palmowej, która rozpoczyna okres Wielkiego Tygodnia, poprzez wydarzenia Triduum Paschalnego - pracownicy GCK zaangażowani byli w przygotowania strojów, dekoracji oraz oprawy muzycznej wraz z techniką nagłośnienia.
W wydarzenia Wielkiego Tygodnia zaangażowanych było ponad 30-u aktorów z zespołów działających przy GCK
- W miesiącu **kwietniu** Kapela Ludowa z GCK została zgłoszona do II Edycji Festiwalu RZESZ OFFOLK – Polskiego Radia Rzeszów.
- **12 kwietnia** zorganizowano wystawę pokonkursową gminnego konkursu plastycznego - „Pisanka Wielkanocna 2023”. Nagrody wraz z dyplomami, zostały przekazane do Szkół i wręczone laureatom konkursu, ponadto wszyscy uczestnicy otrzymali drobne upominki i okolicznościowe podziękowania za udział.
- **16 kwietnia** Zespół Obrzędowy z Sierakowa wziął udział w XXXV Wojewódzkim Konkursie „Ludowe Obrzędy i Zwyczaje” w Sędziszowie Małopolskim. Zespół

otrzymał wyróżnienie w konkursie za widowisko pt. „Wielka sobota w Sierakowie”.

- **26 kwietnia** - ogłoszony został gminny konkurs recytatorski „Poezja Wisławy Szymborskiej”, skierowany do uczniów klas IV-VIII Szkół z terenu gminy Harasiuki.

Maj:

- **5 maja** rozpoczęła się XIX edycja Wojewódzkiego Konkursu Fotograficznego „Piękno Podkarpacia”, którego rozstrzygnięcie odbyło się podczas imprezy plenerowej „Grzyby – Harasiuki 2023”. Organizatorami konkursu byli: GCK w Harasiukach oraz WDK w Rzeszowie.
- **13 maja** w Zagrodzie Kowalskiej w Krzeszowie Górnym, w ramach zwiedzania skansenu, Gminne Centrum Kultury gościło liczną grupę zwiedzających z Lublina. Podczas wizyty w Zagrodzie przygotowano specjalny pokaz ognia w palenisku kuźni, ponadto uczestnicy wycieczki mogli zobaczyć autentyczne budynki Zagrody Kowalskiej oraz przedmioty użytku codziennego. Wycieczkę oprowadzał P. Bogdan Świerszcz.
- **26 maja** zorganizowano Gminny Konkurs Recytatorski „POEZJA WISŁAWY SZYMBORSKIEJ”. W konkursie udział wzięli uczniowie Szkół z terenu gminy Harasiuki.

Czerwiec:

- **W ramach DNIA DZIECKA** - GCK przygotowało spektakl teatralny dla dzieci w wykonaniu aktorów teatru z Krakowa, który odbył się w dniu 3 czerwca w sali widowiskowej GCK.
- **4 czerwca** KGW „Borowiczanki” z Harasiuk ora z KGW z Krzeszowa Górnego reprezentowały gminę Harasiuki na Ogólnopolskich Prezentacjach Tradycyjnych Potraw Wiejskich – „Włociańskie Jadło” w Giedlarowej.
- **18 czerwca** Gminne Centrum Kultury gościło grupę teatralną z Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury ze spektaklem pt. "Klub Kawalerów".
- **25 czerwca** w ramach Pikniku Rodzinnego w Łazorach zorganizowanego przez KGW Łązozy, Kapela Ludowa działająca przy GCK oraz Kabaret „Sami Swoi” wystąpiły gościnnie z programem artystycznym, ponadto zorganizowano obsługę nagłośnienia.
- **30 czerwca** w Świetlicy wiejskiej w Sierakowie zorganizowano Gminny Dzień Działacza Kultury w ramach, którego zostały rozdane statuetki wraz z nagrodami dla członków zespołów artystycznych z terenu gminy Harasiuki. Przygotowano program artystyczny w wykonaniu Kapeli ludowej.

Lipiec:

- **9 lipca** Gminne Centrum Kultury w Harasiukach włączyło się w organizację wyścigu kolarskiego „O Puchar Wójta Gminy Harasiuki”. Trasa wyścigu wynosiła

łącznie 83 km. W organizację wyścigu zaangażowane były wszystkie jednostki OSP z terenu gmin Harasiuki. Wręczone zostały puchary oraz dyplomy za udział w wyścigu. GCK zorganizowało obsługę nagłośnienia wraz ze spikerką wydarzenia.

- **16 lipca** na terenie Kompleksu Sportowo-Rekreacyjnego w Harasiukach zorganizowano imprezę plenerową pod nazwą „Bitwa Regionów- Konkurs Kulinaryny dla KGW” połączony z „Sołtysiadą Harasiucką 2023” przygotowaną przez Stowarzyszenie „Nasze Harasiuki”. Podczas imprezy odbył się m.in. konkurs kulinarny, konkurs dla sołectw w którym wzięło udział 10 sołectw z terenu gminy Harasiuki. Przygotowano również atrakcje dla dzieci. Na scenie odbywały się występy artystyczne zespołów.
- **21 lipca** odbyło się uroczyste przekazanie do użytku, budynku Komisariatu Policji w Harasiukach. Uroczystość poprzedziła Msza św. w Kościele Parafialnym pw. Miłosierdzia Bożego w Harasiukach. GCK zaangażowane było w obsługę techniczną wydarzenia.

Sierpień:

- **20 sierpnia** w Jeżowym odbyły się Dożynki Powiatu Nizańskiego. Gminę Harasiuki reprezentowały: KGW z Sierakowa oraz KGW z Rogóźni, które przygotowały okazałe wieńce dożynkowe wraz ze stoiskami kulinarnymi. Jednostka OSP w Krzeszowie Górnym wystawiła Poczet Sztandarowy. Kapel ludowa z Gminnego Centrum Kultury zaprezentowała program artystyczny.
- **20 sierpnia** Zespół obrzędowy z Łazor reprezentujący GCK - wziął udział w IV Przeglądzie Zespołów Obrzędowych Powiatu Biłgorajskiego w Zagrodzie Sitarskiej w Biłgoraju, prezentując sztukę pt. ”Jak to dawniej bywało”.
- **27 sierpnia** na terenie Kompleksu sportowego w Harasiukach odbyła się impreza plenerowa „GRZYBY- Harasiuki 2023” – była to XVIII edycja tego wydarzenia. W programie imprezy znalazło się wiele atrakcji i wydarzeń współtowarzyszących. Na scenie plenerowej mogliśmy zobaczyć m.in. Gwiazdę imprezy - Zespół „ROKICZANKA”, ponadto prezentowała się: Kapela Ludowa z GCK , zespół „WYGIBUSY” z Biłgoraja, w programie znalazły się również zespół „CARMELOVI”, zespół „TEX”, „SKYNOVA” oraz gwiazda wieczoru zespół „SKANER”. Ponadto zorganizowano stoiska wystawowe, pokazy rękodzieła, wesołe miasteczko dla najmłodszych. Odbył się konkurs kulinarny dla KGW pod nazwą „Grzybowe smaki”, rozdano nagrody w Wojewódzkim Konkursie Fotograficznym „Piękno Podkarpacia”. W ramach imprezy zorganizowano Zawody Wędkarskie „O Puchar Wójta Gminy Harasiuki”. Impreza „GRZYBY – Harasiuki” po raz kolejny cieszyła się ogromnym zainteresowaniem o czym świadczyły tłumy uczestników tego wydarzenia.

Wrzesień:

- **9 września** w Bibliotece Gminnej w Harasiukach ramach Narodowego Czytania zorganizowano czytanie lektury „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej.
- **17 września** GCK było współorganizatorem Mszy polowej na cmentarzu wojennym w Banachach w intencji żołnierzy poległych w czasie II Wojny Światowej w bitwie pod Banachami. W tym roku przypadała 84. rocznica tamtych wydarzeń. W uroczystościach udział wzięła Kompania Honorowa Wojska z 3- go Nizańskiego Batalionu Inżynieryjnego z Niska wraz z Pocztem Sztandarowym oraz Pocztem Flagowym, Poczta Sztandarowa wystawiła Komenda Powiatowa Policji w Nisku, a także Jednostki OSP z terenu gminy Harasiuki wraz z druhami strażakami. Obecni byli również Harcerze z Drużyny Harcerskiej - „IGNIS” działającej przy PSP w Harasiukach.

Październik:

- **1 października** Kapela Ludowa oraz Kabaret "Sami Swoi" z Gminnego Centrum Kultury w Harasiukach - uczestniczyli w „Leśnym Festiwalu” zorganizowanym przez KGW „Borowiczanki” z Harasiuk podczas, którego prezentowali program artystyczny. GCK zapewniło również obsługę techniczną wydarzenia.
- **7 października** GCK włączyło się w obsługę XI Nizańskiego Turnieju Niepodległości Służb Mundurowych w Piłce Nożnej. Turniej odbył się na terenie boiska sportowego przy Publicznej Szkole Podstawowej w Hucie Krzeszowskiej. Organizatorami wydarzenia byli: Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Policjantów Zarząd Terenowy w Nisku, Wójt Gminy Harasiuki.
- **19 października** ogłoszony został Gminny Konkurs Plastyczny pt. ”Kolory Jesieni...”, skierowany do uczniów Szkół z terenu gminy Harasiuki.

Listopad:

- **15 listopada** w sali widowiskowej GCK zorganizowano wystawę pokonkursową Konkurs plastycznego „Kolory jesieni”. Ogłoszone zostały również wyniki konkursu – nagrody wraz z dyplomami zostały przekazane do Szkół.
- **25 listopada** zorganizowano kolejną edycję „Wieczoru z obrzędem”. Program artystyczny został przygotowany przez Zespół obrzędowy z Sierakowa, Kapelę ludową oraz kabaret „Sami Swoi” działające pod patronatem GCK, ponadto odbyło się spotkanie andrzejkowe władz gminy Harasiuki z zespołami.

Grudzień:

- **6 grudnia** Mikołajki dla dzieci – organizacja widowiska teatralnego.

- **10 grudnia** udział Kapeli ludowej oraz Zespołu obrzędowego z Sierakowa w „Spotkaniu opłatkowym w Harasiukach przygotowanym przez Stowarzyszenie „Nasze Harasiuki”.
- **11 grudnia** Ogłoszenie konkursu plastycznego „Ozdoba choinkowa”.
- **17 grudnia** występ zespołu Kolędniczego „Herody” w Centrum Kulturalnym w Przemyślu.

Gminna Biblioteka Publiczna w Harasiukach

Na terenie gminy Harasiuki prowadzą działalność Gminna Biblioteka Publiczna w Harasiukach o powierzchni 61m² oraz dwie Filie Biblioteczne w Hucie Krzeszowskiej o powierzchni 93 m² i Krzeszowie Górnym o powierzchni 52 m². Powierzchnia biblioteki dostępna dla użytkowników w przeliczeniu na mieszkańca to 0,04.

W Gminnej Bibliotece Publicznej zatrudnione jest 3 osoby (Kierownik GBP na 1 etat, dwóch Bibliotekarzy na 3/4 etatu).

Personel biblioteki w przeliczeniu na 1000 mieszkańców to 0,44.

Podstawą działalności placówek bibliotecznych jest księgozbiór, którego stan na dzień 31.12.2023 roku wynosił ogółem 45 910 woluminów o wartości 323 667,07 zł i jest to 7993 zbiorów bibliotecznych na 1000 mieszkańców, w 2022 roku było to 7519 na 1000 mieszkańców a w 2021 roku było to 7411 na 1000 mieszkańców.

W roku 2023 przybyło 668 woluminów na wartość 15 269,00 zł i jest to 100,6 woluminy na 1000 mieszkańców, w 2022 roku to 102,6 woluminy na 1000 mieszkańców a w 2021 roku było to 98,2 woluminy na 1000 mieszkańców.

Wydatki na zbiory biblioteczne w przeliczeniu na mieszkańca w 2023 roku wyniosły 2,51 w 2022 roku to 2,16 a w 2021 roku było to 2,15.

Liczba nabytków w 2023 roku w stosunku do liczby zbiorów w % to 1,46 w 2022 roku to 1,46 w 2021 roku było to 1,39.

Liczba ubytków w 2023 roku w stosunku do liczby zbiorów bibliotecznych w % to 0,79 w 2022 roku było to 0,96 a w 2021 roku było to 0,00.

Stosunek wydatków na gromadzenie zbiorów do kosztów personelu w 2023 roku wynosi 0,06 w 2022 roku to 0,08 w 2021 roku było to 0,08.

Zarejestrowano w 2023 roku 930 czytelników i jest to 16,19 % mieszkańców gminy, w 2022 roku 14,82 % mieszkańców a w 2021 roku było to 12,00 %. Wypożyczenia księgozbioru w 2023 roku wyniosły ogółem 18 327 woluminów oraz 1048 czasopism i jest to 3,2 wypożyczeń na mieszkańca, w 2022 roku to 3,0 wypożyczeń na mieszkańca w 2021 roku było to 2,7.

Wykorzystanie zbiorów w bibliotece w przeliczeniu na mieszkańca 2023 roku to 0,8 w 2022 roku to 0,9 a 2021 roku to 0,7.

Placówki biblioteczne odwiedziło w 2023 roku łącznie 16 280 osób i jest to 2,8 w przeliczeniu na mieszkańca, w 2022 roku to 2,6 a w 2021 roku było to 2,4.

Odwiedziny wirtualne w 2023 roku to 1,0 w 2022 roku było to 0,7 a w 2021 roku to 0,5 w przeliczeniu na mieszkańca.

Koszt w przeliczeniu na odwiedziny w bibliotece to 21,8.

W placówkach bibliotecznych użytkowanych jest 29 komputerów , z dostępem dla czytelników jest 18 stanowisk komputerowych i jest to 3,13 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Biblioteka główna wraz z filiami bierze udział w projekcie "Mała książka - wielki człowiek" realizowanego przez Instytut Książki. Akcja skierowana jest dla dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców. W ramach akcji wydano 24 wyprawek czytelniczych oraz dla najwytrwalszych małych czytelników 12 dyplomów. Udział w projekcie jest bezpłatny.

Udział użytkowników w imprezach bibliotecznych w 2023 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców to 116, w 2022 to 96 a w 2021 roku było to 52.

Procent populacji docelowej objętej wszystkimi usługami w 2023 roku to 16, w 2022 roku było to 15 a w 2021 roku to 12.

Wydatki biblioteki w przeliczeniu na użytkownika to 381,6 zł.

Procent budżetu biblioteki uzyskany ze specjalnych grantów w 2023 roku to 10,8 (kwota 37 200 zł) w 2022 roku wyniósł 3,0 (kwota 6 200 zł) a w 2021 roku to 2,8 (kwota 5 200 zł).

Procent budżetu organizatora przeznaczony na bibliotekę wynosił w 2023 roku 0,6 , 2022 i 2021 roku 0,5

5.1.3 Sport i rekreacja.

Na terenie gminy Harasiuki w 2023 r. funkcjonowało 3 kluby sportowe:

1. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy „Grabniak” Hucisko.
2. Stowarzyszenie Klub sportowy Tanew Harasiuki.
3. Uczniowski Klub Sportowy Impuls.

Kluby sportowe w 2023 r. otrzymały dotacje w następujących kwotach:

1. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy „Grabniak” Hucisko – **30 000 zł.**
2. Stowarzyszenie Klub sportowy Tanew Harasiuki – **32 000 zł.**

Łącznie dotacja dla klubów sportowych w 2023 r. wyniosła **62 000 zł.**

W 2023 r. dzięki otrzymanym dotacjom z budżetu gminy działającym aktywnie klubom udało zrealizować się następujące cele:

1. Przeprowadzenie regularnych treningów,
2. Skompletowanie sprzętu niezbędnego do przeprowadzenia rozgrywek,
3. Umożliwienie startu zawodników w rozgrywkach piłki nożnej,
4. Poprawienie rezultatów,
5. Organizacja i branie udziałów w meczach piłki nożnej,
6. Utrzymanie stadionów i boisk w stanie pozwalającym na organizowanie rozgrywek,

7. Zakup strojów sportowych, wody i odżywek energetycznych oraz środków czystości.

5.2 Promocja gminy.

Gmina Harasiuki promuje swoją działalność za pośrednictwem strony internetowej oraz Facebook. Ponadto do promocji wykorzystywane są gadżety reklamowe takie jak: kalendarze, długopisy, smycze, torby reklamowe.

5.3 Organizacje pozarządowe i fundacje.

Na terenie gminy Harasiuki w 2023r. funkcjonowało **10 kół gospodyń wiejskich** w następujących miejscowościach: Huta Nowa, Gózd, Maziarnia, Harasiuki, Hucisko, Pólsieraków, Sieraków, Krzeszów Górny, Łazory, Rogóżnia. Ponadto w gminie istnieje **8 stowarzyszeń** w tym **3 kluby sportowe**: Grabniak Hucisko, Tanew Harasiuki oraz Uczniowski Klub Sportowy „Impuls” przy Publicznej Szkole Podstawowej w Hucie Krzeszowskiej; Stowarzyszenie Wędkarskie „Kopalnia”; Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Harasiuki działające przy GOK w Harasiukach; Stowarzyszenie „Nasze Harasiuki”; Stowarzyszenie „Naszemu dzieciom” prowadzące na terenie Gminy Harasiuki 3 publiczne szkoły podstawowe w miejscowościach: Gózd, Hucisko i Krzeszów Górny; Stowarzyszenie „Rozwój i edukacja” działające przy Publicznej Szkole Podstawowej w Harasiukach. W 2023 r. do Urzędu Gminy w Harasiukach wpłynęło 9 ofert o udzielenie dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku z działań; Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, Kultura fizyczna oraz Turystyka. Dotacje zostały udzielone na następujące zadania:

1. Koło Gospodyń Wiejskich w Hucisku „Tworzenie rękodziela Wielkanocnego”- **4500 zł.**
2. Stowarzyszenie Rozwój i Edukacja – „Harcerska przygoda na Roztoczu”- **4920 zł.**
3. Koło Gospodarzy i Gospodyń Wiejskich w Goździe – „Goździańskie jadło”- **4000 zł.**
4. Stowarzyszenie cyklistów Team Bystre – „Bee Active Race Harasiuki”- **5000 zł**
5. Koło Gospodyń Wiejskich w Łazorach - „Piknik rodzinny powitanie lata w Łazorach”- **2500 zł.**
6. Stowarzyszenie Nasze Harasiuki - „Sołtysiada Harasiucka”- **5000 zł.**
7. Stowarzyszenie Nasze Harasiuki – „VI Rajd Rowerowy Rowerem Dla Niepodległej” – **2000 zł.**
8. Koło Gospodarzy i Gospodyń Wiejskich w Goździe – „Świąteczne czarowanie” – **1900 zł.**
9. Koło Gospodyń Wiejskich Borowiczanki w Harasiukach – „Pokoleniowe Święta Bożego Narodzenia” – **1900 zł.**

Całkowita kwota udzielonych dotacji wyniosła **31 720 zł.**